

Vaduguns

Otrdiena ● 2015. gada 3. februāris

CENA abonentiem 0,53EUR
tirdzniecībā 0,65EUR

Pirms 40 gadiem

9.

Īsziņas

Melbārža četrinieks - Eiropas čempioni!

Latvijas bobsleja spīdeklji turpina pievienot jaunus "zelta" ierakstus vēstures grāmatās - Oskara Melbārža olimpiskais četrinieks ar stūmējiem Daumantu Dreškenu, mūsu novadnieku, baltinavieti Arvi Vilkasti un Jāni Strengu svētdien Laplaņas trasē Francijā kļuva par 2015.gada Eiropas čempioniem! Šī ir trešā reize Latvijas valsts vēsturē, kad bobslejisti kļūst par Eiropas čempioniem. Nākamnedēļ bobslejisti un skeletonisti sacensības aizvadīs Austrijas trasē Īglisā, kur Latvija tiks pārstāvēta ar visām trīs bobsleja ekipāžām. Turēsim ikšķus par mūsējiem!

Preiļos godina latgaliešus

31.janvāri Preiļos notika apbalvošanas pasākums "Latgales gada balva", ko rīkoja biedrība "Asmu Latgalits", kur sešās nominācijās apbalvoja labākos Latgales cilvēkus, kuri ar savu rīcību sekmē Latgales reģiona izaugsmi un strādā tā labā, kā arī kalpo par piemēru pārējiem. Nominācijā "Latgales gada ģimene" galveno balvu saņēma Maksimovu ģimene no Viļakas novada. No Balvu novada uz citām nominācijām pretendēja arī Imants Kārkliņš, Veneranda Stramkale un Zinaida Logina.

Mūzikiem labi panākumi

25.janvāri Rīgas Latviešu biedrības nāmā notika konkursa "Talants Latvijai" II kārta, kur piedalījās Balvu Mūzikas skolas audzēkņi. Uz konkursa finālu, kas notiks 3.maijā, žūrijas komisija izvirzīja 6 audzēkņus: Evelīnu Pipcāni - 3.vijoles klase, skolotāja Zoja Zaharova, koncertmeistare Jeļena Agafonova; Elīzu Salmani - 5.klavieru klase, skolotāja Egita Salmane; Gvido Dokānu - 3.trombona klase, skolotājs Jānis Budevičs, konc. Viktors Bormanis; Anci Salmani - 5.klavieru klase, skolotāja Lija Ivanova; Hariju Ločmeli - 5.trompetes klase, skolotājs Jānis Budevičs, konc. Viktors Bormanis; Līvu Supi - 7.saksofona klase, skolotājs Arnis Graps, konc. Jeļena Agafonova; Gati Irbīti - 6.trompetes klase, skolotājs Ojārs Tūminš, konc. Egita Salmane.

● Sveču mēnesī lej sveces
Ticējumu nozīme mūsdienās

● Vai Viļakas novadā būs jaunas darbavietas?
Šūšanas firmas pārstāvis
apmeklē Mežvidus

Prāvestu apsveic bīskaps. Garīdznieka Alberta Budžes 85 gadu jubilejas pasākumā klātesošie uzzināja, ka priesteru devīze ir latīnu teiciens "Ora et labora!", kas nozīmē "Lyudzis un strādoj!".

Pagājušās nedēļas nogalē Rēzeknes Katoļu vidusskolā godināja prāvestu Albertu Budži 85 gadu jubilejā. Rēzeknes-Aglonas diecēzes bīskaps Jānis Bulis, apsveicot garīdznieku, uzsvēra, ka priesteris vienlaikus ir kultūrvēsturnieks un sabiedriskais darbinieks.

Bīskaps Jānis Bulis klātesošajiem atgādināja, ka priesteru godināšana notiek katoļu skolā: "Seit ikdienā notiek gan laicīgi, gan arī garīgi pasākumi. Šeit lūdzas skolēni, pedagoģi un vecāki. Šī vieta kopš seniem laikiem ir piederejusi katoļu draudzei. Patīkami, ka priesteru un prāvesta jubileju svinam kopā. Viņš kā garīgais tēvs, sabiedriskais darbinieks, rakstnieks un žurnālists deviš joti lielu ieguldījumu baznīcāi, Latgalei un mūsu tautai, mudinot saglabāt ticību. Viņš ir strādājis vairākās draudzēs un atbildējis uz aicinājumu Dievam ar 'jā' vārdu. Bez aicinājuma neviens nevar kļūt par priesteri!" Tāpat bīskapa kungs pastāstīja, ka A.Budžs dzimis Rīgā. Zīmīgi, ka viņa pirmā kalpošanas vieta bija Rīgas Sv.Antona baznīca, kuru šobrīd atjauno. Pēc tam viņš 12 gadus strādāja Jūrmalā, 17 gadus bija dekāns Preiļos, un nu jau 24 gadi pavadīti Tilžā. "Visus darbus nevar pārskaitīt – tos tikai Dievs var reģistrēt un reģistrē," piebilda bīskaps.

Latgaliešu kultūras biedrības vadītājs Pēteris Keišs jautājis, kā iepazinīs priesteri, atklāja, ka sākotnēji A.Budži iepazinīs kā vēsturnieku: "Pirmai reizi garīdznieku ieraudzīju Aglonā, kardināla Vaivoda bērēs. Tolai viņu pārcēla uz Tilžu un reizēm viņš brauca uz manu dzimto pusi - Baltinavu, kur tikās ar priesteri un vienlaikus vēsturnieku Jāni Svilānu. Var teikt, prāvests turpina J.Svilāna darbu, jo vāc un pēta materiālus

par katoļu draudžu un baznīckungu vēsturi. Nākamais sadarbības etaps bija Latgales Pētniecības institūtā, kur garīdznieks bija Relīģijas sekcijas vadītājs. Tā mēs arvien vairāk iepazināmies, līdz 1990.gadā nodibināja Latgales izdevniecību, kurā izdeva daudzus jo daudzus prāvesta sagatavotos rakstus. Viņam piemīt prasme atdzīvināt jeb dot otro elpu aizmirstām lietām un notikumiem." Jāpiebilst, ka A.Budžs sagatavoja publikācijas daudziem izdevumiem, piemēram, "Katoļu Dzeivei", "Katoļu Baznīcas Vēstnesim", "Zemturim", "Katoļu Kalendāram", "Tāvu Zemes Kalendāram", "Māras Zemes Kalendāram", arī "Vadugunij".

"Savulaik arī Ontons Slišāns atzīmēja, ka priesteris A.Budžs ir cilvēks, kurš ceļ gaismā aizmirstos notikumus. Un patiesi prāvests ir piedalījies visos latgaliešu saietos un pasākumos. Viņš visur bijis klāt, turklāt ir arī joti ražens rakstītājs. Gribu uzsvērt, ka garīdznieks dara to darbu, ko priesteri darīja pagājušā gadsimta sākumā, proti, rakstīja dzeju un prozu. A.Budžs ir publicists, viņš ir savs cilvēks valsts bibliotēkā. Varam tikai lepoties, ka jubilārs blakus lūgšanai paspēj izdarīt daudzus darbus, kas sabiedrībai ir nozīmīgi," uzsvēra P.Keišs. Tāpat viņš ir pārliecīnāts, ka Ziemeļlatgales ļaudis var lepoties ar saviem draudzes ganiem. P.Keišam piekrita Viļakas novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs: "Paldies par jūsu ieguldījumu mūsu draudzēs. Priesteris ir labs organizators. Ja viņš kaut ko pasaka, tas ir jāizdara! Viņš teica manai sievai iet uz skolu, un viņa gāja, kur joprojām māca ticības mācību. Viņš teica uzlikt krustu, mēs uzlikām. Viņš teica uzlikt kapu nosaukumus, mēs to izdarījām. Mums kā paklausīgiem kalpiem atliek tikai darīt!"

E.Gabranovs

Hokeja turnīrs Žiguros.
4. lpp.

Sanēm Balvu novada jauniešu gada balvas.
6. lpp.

Vārds žurnālistam

Pāršķirstot manā dzimšanas gadā iznākušo laikraksta "Vaduguns" numurus, vēlreiz pakavējos atmiņas par padomju laikiem, kurus šobrīd tik ļoti lamājam. Padomju laikos aizritēja mana bērnība un jaunība, varbūt tāpēc atmiņas par tiem nav nemaz tik drūmas. Taču arī objektīvi vērtējot, tolaik bija daudz laba, un visi labumi nekoncentrējās tikai Rīgā. Arī reģionos būvēja skolas, iestādes, daudzdzīvokļu namus, fermas un darbnīcas. Viss notika. Cilvēki tolaik bija daudz naivāki, bet arī labsirdīgāki. Vēl tagad, paskatoties padomju laika filmas, sajūtu no tām vēdījošo neizmērojamo labestību. Skolā mūs mācīja, ka sociālismā cilvēks cilvēkam - draugs, bet kapitālismā cilvēks cilvēkam – vilks. Tā arī izrādījās. Vairāk nekā 20 gadus nodzīvojot kapitālismā, jau bija piemirsušs sociālisma priekšrocības. Atceros, kā bērnībā, kad skolā stāstīja par kapitālistiskajās valstis valdošo bezdarbu, nekādi nevarēju saprast, kā tas var būt? Kā var būt bezdarbs? Padomju valstis tāda problēma nepastāvēja, gluži otrādi - pastāvīgi izjuta darba roku trūkumu. Turklat jāstrādā bija visiem, tas bija ierakstīts likumā. Nu, protams, bija arī negācijas un milzīgi daudz aizliegumu, taču katram savi jaunības gadi atmiņā paliek kā skaistākie un labākie. Tā tas ir arī man.

Irēna Tušinska

Latvijā

Janvārī norēķiniem par elektrību atbalstu sanems 16 tūkstoši ģimēnu un 49 000 trūcīgo.

Valsts atbalsts norēķiniem par elektrību janvārī piešķirts jau 16 000 daudzbērnu ģimēnu, kurās aug trīs vai vairāk nepilngadīgi bērni vai aizbilstamie, savukārt sadarbībā ar pašvaldībām pabalsta saņemšana noorganizēta 49 000 trūcīgu un maznodrošinātu mājsaimniecību. "Latvenergo" aicina ģimenes, kuras atbilst daudzbērnu ģimenes statusam, taču vēl nav pieteikušās, izmantot iespēju un aizpildit pieteikuma formu "www.e-latvenergo.lv" vai arī klātienē "Latvenergo" klientu apkalpošanas centrā.

Vecmilgrāvī apšauda autobusu. Svētdienas vakarā ap plkst. 19.00 Vecmilgrāvī nenoskaidrota persona vai personas, iespējams, ar ieroci izšāvušas stiklus 29. maršruta autobusam. Incidents noticis netālu no pieturas Kreimeņu ielā, kad autobusā atradušies daži pasažieri. Negadījumā cietušo nav, bet autobusam bojāti pieci logi. Ir versija, ka vainigie lietojuši pneimatisko ieroci. "Rīgas Satiksme", atsaucoties uz liecinieku teikto, vēsta, ka vainigie, iespējams, bijuši divi jaunieši, kas no notikuma vietas aizbēguši un nav notverti.

Vēloties aizbaidit kaķus, saspridzina sev roku. Kāda 60 gadus veca sieviete otrdien Vidzemē, vēloties aizbaidit kaķus no savas mājas pagalma, saspridzinājusi sev roku. Lai dzīvniekus no pagalma aizbaidītu, sieviete nolēmusi izmantot petardi, taču tā sprāgusi viņai rokās. Mediķi sievietei konstatējuši nopietnus plaukstas un pirkstu savainojumus. Viņa nogādāta Madonas slimnīcā.

Policija gandrīz dienakkā Gulbenes novadā meklē it kā pazudušu cilvēku. Aizvadītājā otrdienā kāda iereibūša vīrieša bezatbildīgās rīcības dēļ paziņojot, ka ir apmaldījies un vēlāk neinformējot, ka palidzība vairs nav nepieciešama un neatbildot uz policijas zvaniem, policija gandrīz dienakkā Gulbenes novadā velti īstenojusi meklēšanas pasākumus. Otrdien ap plkst. 21.00 Gulbenes policijā tika saņemts zvans no kāda 46 gadus veca rīdzinieka, kurš pēc alkohola lietošanas ar paziņām kādā mājā Stāmerienas pagastā nolēmis doties uz Gulbeni un pa ceļam apmaldījies. Policija nekavējoties reagēja uz saņemto informāciju un uzsāka meklēšanas pasākumus. Meklēšanā tika iesaistīti vairāki policijas darbinieki, kuri mežā centās atrast nelaimē nonākušo zvanītāju. Tumsas dēļ vairākas stundas ilgušos meklēšanas pasākumus likumsargiem nācās pārtraukt, taču meklēšana tika atsākta nākamajā rītā. Pēcpusdienā policija vīrietī tomēr atrada. 1968. gadā dzimušais rīdzinieks bija veiksmīgi tīcis līdz Gulbenei, ērti iekārtojies pie nejauši sastaptiem paziņām un turpināja lietot alkoholu.

(Ziņas no interneta portāla www.tvnet.lv)

Valasprieks

Balvos māca pērļošanu

24.janvāri Balvos kārtējo reizi satikās pērļotājas. Viņu skolotāja Antra Strazda uz Balviem rādit un mācīt šīs prasmes brauc no Alūksnes.

Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas mājturības skolotāja Antra Strazda sevi sauc par rokdarbnieci kopš bērnības. Vecmāmiņa bijusi šuvēja un jau kopš 4 gadu vecuma laiku kavējusi pie šujmašīnas. Arī krustmāte darbojas studijā "Kalme", kur auž, tamborē, ada. Antra pērļošanu sauc par sirdsdarbu, kuru viņai iemācījusi meita 1.klasē. "Bijām Alsviķos 3x3 nometnē, kur es mācīju etnogrāfiskā kreklā šūšanu. Meita bija līdzi, un es viņu aizsūtīju pērļot. Tad meitai vajadzēja palīdzēt, un mācīties sāku es. Vēlāk māsa atvēra pērļu veikalui, un tā viss sakās," stāsta Antra. Viņa neslēpj, ka nav mācījusies nevienos kursos, bet visu apguvusi pašmācības ceļā. Shēmas un padomus meklējusi internetā un uz šo nodarbi ceļu lauzusi pati. "Man katru nedēļu jāizgatavo pa vienai rotai, tas ir mans sirdsdarbs. Māsa atved jaunas pērles, un es tās izmēģinu," apgalvo skolotāja.

Uz Balviem mācīt citus interesentus viņa brauc jau apmēram trīs gadus. Pirmajā gadā strādājusi visu piekt dienu no deviņiem rītā līdz pat vakaram, kopīgi gleznojuši, tapojuši, krāsojuši, bet pērļošana sākusies vēlāk. "Šajā laikā ir apmācītas Joti daudzas sievas, nudien, nevarētu pat precīzu skaitlī nosaukt. Sākotnēji interese bija liela, nu nāk mazāks skaits interesentu, taču jau ar savām idejām, zināšanām," stāsta pasniedzēja. Viņa zina teikt, ka nopirkst gatavu rotu iznāk lētāk, nekā pirkst pērles un rotu darināt pašam. Ja arī kāda savu darinājumu pārdom, tas noteikti ir par pašizmaksu, bez jebkādas peļņas. Antra smaidot stāsta, ka Alūksnē sievām, kuras uz pulciņu nāk jau piecus gadus, pērļošanā droši var dot magistru grādu, jo viņu darinātās rotas jau pretendē uz oriģināldarbiem. Balveniete Tatjana Soboļeva pērļo jau gadus trīs. Lai arī uz nodarbibām viņa nenāk regulāri, rotas darina savam priekam. "Rotas dāvinu, reizēm cilvēki grib nopirkst vai kaut ko pasūtīt. Ja jāizsver - viegli vai grūti, tad jāskatās, kāds darbs jāiegulda. Ir rotas, kuras iet no rokas, kā pa sviestu, savukārt pie citām jānosēž ilgāks laiks. Ir gadījies, ka rotu darinu četrus, piecus vakarus," neslēpj Tatjana. Jana Kamiševa

Foto - Z. Logina

Pērļo ar prieku. Pērļotāju skolotāja Antra Strazda (no kreisās) un balveniete Jana Kamiševa atzīst, ka pērļošana gan nomierina, gan attīsta roku veiklibu, jo, kā uzskata Jana, pirkstu galos ir maza motorika. Janu vairāk aizrauj pats pērļošanas process, un līdzīgi ir arī Antrai. Viņa "Maxima" traģēdijas laikā pērļojusi kādu īpašu rotu, kuru nekad neizmantos un arī nekad nepārdos. "Tajā ir iepērļotas manas sāpes un emocijas, tā man ir kā sāpīga piemiņas zīme," saka Antra Strazda.

pērļošanu apguvusi internetā pirms apmēram četriem ar pusi gadiem. Uz nodarbibām viņa nāk, jo patik būt cilvēkos, sarunāties un uzzināt kādus jaunumus. Taču pēdējā laikā šai nodarbei var veltīt maz laika, jo studē medicīnu Rīgas Stradiņa universitātē, jau 6.kursā. Jana smaidot atklāj, kā reiz ķirurgijas praksē uzslavēta par vienādām un glītām šuvēm uz pacienta vēdera. Tad gan viņa pie sevis nodomājusi, ka tas, pateicoties pieredzei pērļošanā.

Z. Logina

Aktuāli

Gribi pasūdzēties par sliktiem ceļiem? Zvani 29262367!

Sieviete no Balvu novada Viļakas pagasta sūdzējās, ka, piezvanot ceļu uzturētājiem (valsts akciju sabiedrības "Latvijas Autoceļu uzturētājs" Balvu nodaļai) uz stacionāro telefonu vairākas reizes, neviens nav pacēlis klausuli. Ceļu lietotāja vēlējusies informēt ceļu uzturēšanas dienestu par sliktu ceļu stāvokli, bet uzņēmuma ziemas dienesta diennakts dežurantu viņai tā arī nav izdevies sazvanīt.

Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Autoceļu uzturētājs" Balvu nodaļā atgādināja, ka oficiāli uzņēmuma ziemas dienesta telefons ir mobilais telefons (29262367), nevis stacionārais. Ziemas dienesta mobilā telefona numurs sākoties ziemas sezonai, katra gadu tiek publicēts arī laikrakstā "Vaduguns". Uzņēmumā skaidroja, ka ziemas dienesta dežurants ne vienmēr atrodas telpās, viņš var iziet, izbraukt, lai pats pārliecīnatos, kāda ir situācija uz ceļiem atkarība no meteoroloģiskajiem apstākļiem. Stacionārais telefons lielākoties paredzēts uzņēmuma darbinieku savstarpējai saziņai, sakariem ar ziemas dienesta reģionālo dežurantu Rēzeknē. Taču mobilais telefons ziemas dienesta diennakts dežurantam vienmēr ir līdzīgi un viņš vienmēr atbildēs uz ceļu lietotāju zvaniem.

Visi zvani, ko saņem dežurants, ir reģistrēti žurnālā, un to, kā bija iespēja pārliecīnāties, ir pietiekami daudz, jo laika apstākļi janvārī nebija tie labvēlīgākie ne ceļu lietotājiem, ne uzturētājiem. Neapšaubāmi, jo ceļi ir grūtāk izbraucami, jo zvanu ir vairāk, jo labāki - jo mazāk, tad ceļu lietotāji ar savām sūdzībām ceļu uzturētājus netraucē. Janvārī žurnālā reģistrēti aptuveni 15 ceļu lietotāju zvani. Ar šī gada 1.janvāri ceļu uzturētāji ceļu žurnālā pieraksta arī ceļu lietotāja telefoni, tādās ir jaunās prasības. Reģistrē arī, kādi darbi uz ceļa

veikti, cikos darbs sākts un cikos pabeigts. Visus minētos datus ievada arī datorā, kur tie saglabājas un ir pieejami. Saņemot no ceļu lietotāja zvanu par sliktu ceļa stāvokli kādā ceļā posmā - vienalga, vai tas ir iedzīvotājs, kurš pa ceļu pārvietojas ar personīgo transportu, vai sabiedriskā transporta līdzekļa vadītājs, vispirms to reģistrē, tad par situāciju informē uzņēmuma darbu vadītāju - atbildīgo personu, kas izbrauc un novērtē situāciju, dod rīkojumu darbu veikšanai. Šāda sistēma darbojas jau gadiem. Pastāv Ministru kabineta noteikumi, normatīvie akti, kādā secībā, cik ilgā laikā ceļu uzturētājiem attiecīgais ceļš vai ceļa posms jāattīra no sniega, jāņo kaisa prioritārā kārtībā, ievērojot ceļu klases. Prasības tranzīta ceļiem nav salīdzināmas ar prasībām nomaiņiem lauku ceļiem, kur kustības intensitāte ir krieti mazāka.

Viļakas pagasta iedzīvotāja redakcijai vēsti par problēmu, ka ceļš no Pērkoniem uz Viļaku pārvērties sniega putrā, zem kuras atrodas ledus *trepe*, vietām pretim braucošajām mašīnām nav pat iespējams izmainīties, bet uz Viļakas – Gobusalas ceļa ceļu uzturētāji, viņasprāt, nav redzēti vispār. "Vai tiešām arī šie *mirstīgie* ceļi, atšķirībā no prioritāriem, nav pelnījuši, lai tos kaut retumis iztīriu vai nokaisītu?" jautāja ceļu lietotāja un ceļu nodokļa maksātāja.

Šī gada 27.janvārī pulksten 13.51 žurnālā reģistrēts kāda ceļu lietotāja zvans, kurš dežurantu informējis par neapmierinošo ceļa Pērkoni - Viļaka - Mālupe stāvokli (tātad zinājis telefonu, uz kuru zvanīt). Savukārt dežurants par situāciju informējis darbu vadītāju, kurš arī devis attiecīgu rīkojumu, kura rezultātā greiders iztīrijis ceļa posmu kilometra garumā laikā no plkst. 14.02 līdz 16.02. Vai minētais ceļa posms ir tas pats, par kuru sūdzējās Viļakas pagasta iedzīvotāja, apgalvot nevar, taču *celinieki* ir pārliecīnāti, ka tas ir tas pats ceļa posms.

I.Zinkovska

Kā vērtējat dažu Saeimas deputātu rosinājumu ierobežot sieviešu tiesības veikt abortu?

Viedokli

Konsultācijas ir mazākais, ko valsts var dot

INGA BITE, 11. un 12. Saeimas deputāte, pārstāv partiju "Reģionu alianse"

Pēdējās nedēļās sabiedrībā plašu rezonansu izraisījuši vairāku deputātu iesniegtie priekšlikumi "Seksuālās un reproduktīvās veselības likumam", kurus Saeimas Sociālo un darba lietu komisija sāka izskatīt šā gada 21.janvāri. Diemžel jāsecina, ka lielākā daļa viedokļu izteicēju publiskajā telpā nav papūlejušies iepazīties ar iesniegtajiem priekšlikumiem un to pamatojumu (atrodami www.saeima.lv), tāpēc saturu atspoguļo kariķētā veidā.

Priekšlikumi, kuriem esmu pievienojusies ar

savu parakstu, pamata saistīti ar trim vecākiem būtiskām tēmām. Taču visvairāk publiski apsriestā tēma saistīta ar atbalstu sievietēm, kuras apsver iespēju veikt abortu. Priekšlikumi balstīti uz 2012.-2013.gadā Latvijā veiktu pētījumu, no kura redzams, ka vairāk nekā puse – 57% sieviešu, kuras veikušas abortu, norādījušas, ka bijis iespējams mainīt viņu lēmumu par grūtniecības pārtraukšanu. 29% gadījumu šo lēmumu būtu varējusi mainīt finansiāla palīdzība, bet 25% gadījumu – sociālās garantijas. 25% norāda, ka viņu lēmumu būtu varējis ietekmēt partneris (kopumā 82% sieviešu norāda, ka atrodas pastāvīgās attiecībās).

Lēmums par abortu, iespējams, ir grūtākais lēmums sievietes dzīvē. Turklat saprotams, ka, neatkarīgi no tā, kāds šis lēmums būs, tas ietekmēs visu sievietes turpmāko dzīvi. Tāpēc šāds lēmums jāpienēm, iepazīstoties ar pieejamo informāciju gan par pašu operāciju, tās iespējamām fiziskajām un emocionālajām sekām, gan iespējam un atbalstu, kas sieviete būs pieejams, ja bērnīši tiks laists pasaulē. Atstāt sievieti vienu tik grūtā dzīves brīdi ir nepieļaujami un vardarbi, tāpēc priekšlikumi paredz nodrošināt šādai sievietei valsts apmaksātu konsultāciju pie sertificēta krizes grūtniecības speciālista un, ja nepieciešams, arī kāda cita viņas situācijai atbilstoša speciālista. Pāssprotami, ka sieviete ir tiesības, bet nav pienākuma apmeklēt vairākus speciālistus. Par krizes grūtniecības speciālistu, apgūstot attiecīgu mācību programmu, varēs kļūt ikviens ieinteresēta persona, un kārtību,

kādā tas notiek, noteiks Ministru kabinets.

Saprotot, ka lēmums par labu jaunas dzīvības laišanai pasaule cieši saistīts ar valstī pastāvošo kopējo ģimenes atbalsta sistēmu, pēdējos gados būtiski uzlabots valsts atbalsts ģimenēm un bērniem, īpaši bērnu pirmajos dzīves gados. Vienlaikus diemžel nav izdevies šo atbalsta sistēmu radīt pārskatāmu un saprotamu. Kā redzams no pētījuma, kopumā 54% sieviešu, iespējams, savu lēmumu par abortu būtu mainījušas, ja zinātu, kāda veida sociālo atbalstu un finansiālās garantijas valsts nodrošina bērnu piedzīšanas gadījumā. Tā kā šīs sievietes nav mērķtiecīgi gatavojušas bērnu ienāšanai savā dzīvē, viņas nav iedzījinājušas nebūt ne vienkāršajā atbalsta sistēmā, tāpēc priekšlikumu mērķis ir nodrošināt viņām šo informāciju pirms galīgā lēmuma pieņemšanas.

Neapašabot sievietes tiesības pieņemt lēmumus attiecībā uz savu ķermenī, kā priekšlikuma iesniedzēja uzskatu, ka atbalsts konsultāciju veidā ir mazākais, ko valsts var darīt, palīdzot sievietei tādā dzīves brīdī. Pēc pilnīgas informācijas saņemšanas tik un tā pati sieviete būs tā, kura pieņems lēmumu, un viņai nebūs nevienam (izņemot sevi) par to jāatskaitās. Taču šīs lēmums jau būs balstīts uz pilnīgāku informāciju, tāpēc, iespējams, mazāka daļa sieviešu to būs spiestas nākotnē nožēlot. Gadījumos, kad aborta veikšanai ir nepieciešama nepilngadīgas meitenes vecāku atļauja, līdzvērtīgas konsultāciju iespējas pirms lēmuma pieņemšanas nodrošināmas arī viņas vecākiem. Pilngadīgām

sievietēm, saprotams, vecāki līdzi uz konsultāciju nav jāaicina, bet viņas var pieaicināt vēl nedzimušā bērna tēvu, lai pārdomāto un izsvērto lēmumu abi vecāki pieņemtu kopā. Jo tēva līdzdalība šī bērna radīšanā ir tikpat liela kā mātes līdzdalība.

Latvijā spēkā esošie normatīvie akti un prakses jau šobrīd nedzemdejušas sievietes sauc par mātēm. Piemēram, statistikas radītājs par mātes mirstību, kas tiek apkopots visā pasaule, jau izsenis ir rādītājs, kas uzskaita visas sievietes, kuras mirušas grūtniecības laikā vai 42 dienās pēc grūtniecības izbeigšanās. Tāpat medicīnisku dokumentu "Mātes pase" izsniedz nedzemdejušām sievietēm, un arī civiltiesiski, atbilstoši Civillikuma 386.pantam, fiziska persona spēj mantot no sava tēva, mātes un citiem asinsradiniekiem, ja mantojuma atklāšanās laikā viņa ir ieņemta, kaut arī vēl nav piedzimus. Līdz ar to izstrādāts arī priekšlikums Seksuālās un reproduktīvās veselības likumā sievietes gaidībās apzinēt atbilstoši viņu fizioloģiskajam stāvoklim.

Sagatavotie priekšlikumi veido atbalsta sistēmu sievietēm un arī vīriešiem, iespējams, visgrūtākajā viņu dzīves posmā – laikā, kad viņi pieņem lēmumu par sava bērna dzīvību. Tie paredz individuālu pieeju, sniedzot informatīvu atbalstu tieši tajos jautājumos, kas augošā bērna vecākus konkrētajā brīdī satrauc visvairāk – lai tie būtu sociāli, finansiāli, juridiski, attiecību vai citi. Jo izsvērtu un patiesi patstāvīgu lēmumu iespējams pieņemt, vienīgi apzinoties pieejamās alternatīvas.

Vēlas ierobežot sieviešu tiesības

ILUTA LĀCE, resursu centra sievietēm "Marta" dibinātāja

Mans lielākais šī brīža iebildums ir par to, ka atkal tiek pacelta diskusija brīdi, kad likās, ka tā jau norimusi. Tieki tērēta mūsu, nodokļu

maksātāju, nauda, vienkārši atkal diskutējot par to, kas ierobežo sievietes un vēl vairāk pasliktina viņu situāciju. Īpaši tas attiecas uz sievietēm ar zemiem ienākumiem, kuras dzīvo lauku reģionos. Principā ar jaunu sparu Saeimā virzītie grozījumi Seksuālās un reproduktīvās veselības likumā paredz ierobežot sieviešu tiesības, lai viņām ilgāk būtu jāmokās pārdomās, veikt vai neveikt abortu. Apzinātā tiek paildzināts apdomāšanās laiks, neskatoties uz to, ka sievietēm jau tā tas ir ļoti smags un grūts lēmums.

Viens no Saeimas deputātu priekšlikumiem paredz grozījumus likumā, kas nosaka obligātas konsultācijas pie jurista, sociālā darbinieka, psihologa un ģimenes terapeita, ja sieviete nolēm pārtraukt nevēlamo grūtniecību. Bez šīm konsultācijām grūtniecību pārtraukt nevarēs. Tas ir ārkārtējs spiediens uz sievietēm, kas jau tā ir nepatīkamā situācijā. Viņām vēl liek izjust kaut kādu vaines apziņu. Mēs esam par to, ka konsultācijas notiek, bet tām jābūt brīvprātīgām un pieejamām gan sievietēm, kurām grūtniecība ir vēlama, gan tām, kuras to vēlas pārtraukt.

Turklat sievietēm pašām būtu jādod izvēle, pie kuriem tieši speciālistiem griezties, nevis obligāti apmeklētos, kurus kāds *pielēmis*.

Pētījumi liecina, ka divas trešdaļas sieviešu ir pārliecinātās, ka vēlas pārtraukt nevēlamo grūtniecību. Tas nav tā, ka man šodien nav ko darīt, tādēļ eju uz abortu. Aborts ir ļoti smags lēmums - tas ir sievietes ķermenis, viņas dzīve. Ja mēs tomēr uzskatām, ka sieviete ir cilvēks un viņai pienākas visas cilvēktiesības, ja viņa var izdarīt izvēli par savu izglītību, bērnu, dzīvesbiedru, tad kāpēc, kad ir runa par viņas ķermenī, mēs iedomājāmies, ka tas ir koplietojums? Tas mums, centra speciālistiem, nav saprotams un pieņemams.

Ikdienā redzam, ka sievietes visvairāk uzņem atbildību par bērniem, velta vairāk laika, iegulda viņas un zina, cik Latvijā maksā bezmaksas izglītība. Viņas uzņemas atbildību, tādēļ lēmumi, kurus sievietes pieņem, nav bezatbildīgi – gluži otrādi. Turklat, kā liecina pētījumi, lielākajai daļai sieviešu, kas izšķiras par grūtniecības pārtraukšanu, jau ir divi vai trīs bērni. Tai pat laikā neuzskatām, ka lietas

labā nekas nav jādara. Jāiegulda darbs cilvēku izglītošanā, valsts var atbalstīt ar preventīvām aktivitātēm, ar kontracepciju riska grupām, bet ierobežot sieviešu tiesības nav pamatojoti - īpaši tagad, kad ar katru gadu abortu skaits Latvijā samazinās.

Deputāti grib noteikt, lai arī nedzemdejušas sievietes likumā tiktu sauktas par mātēm, kas, manuprāt, uzskatāms par neadekvātu rosinājumu. Par māti sieviete kļūst, kad piedzemdē bērnu. Kamēr viņa to nav izdarījusi, sieviete ir grūtniece, topošā māmiņa vai paciente. Turklat nezinot, kā grūtniecība beigsies, tas ir vienkārši neētiski. Interneta komentāros par šo tēmu lasīju dažādus piedāvājumus, kā saukt viriešus, kuri mīlējas bez prezervatīva. Viens no variantiem bija saukt viņus visus par tēviem. Domāju, šajā gadījumā nav līdzsvarota atbildība arī pret sievieti un virieti. Ja šī likuma grozījumu mērķis ir samazināt abortu skaitu, tad tie ir nepamatoti, bet, ja gribam pasliktināt sieviešu tiesības un situāciju – gluži atbilstoši.

Viedokļus uzsklausīja S.Karavočika

Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Apmeklētāju aptauja

Kā vērtējat dažu Saeimas deputātu rosinājumu ierobežot sieviešu tiesības veikt abortu?

pozitīvi - 7.4%

negatīvi - 14.8%

ar tādām metodēm abortu skaitu nesamazināt - 27.8%

ja augst valsts labklājība, samazināties abortu skaits - 46.3%

mani tas neinteresē - 3.7%

Balsis kopā: 54

“Lai uzvar draudzība!”

Aizvadītajā sestdienā Viļakas novada Žīguros notika pirmais starptautiskais hokeja turnirs “Žīguru kauss”, kurā spēkiem mērojās trīs komandas - no Latvijas, Krievijas un Igaunijas. Lai arī mūsējiem šoreiz ripa neklaušija tik ļoti, kā varētu vēlēties, un tika piedzīvoti zaudējumi 0:3 pret igauņiem un 1:9 pret krieviem, klātesošie līdzjutēji bija vienisprātis – zaudēta ir draudzības kauja, bet ne cīņa! Turnira ceļojošais kauss nonāca uzvarētāju - Krievijas komandas - rokās.

Bullītis. Tiesneši bija acīgi un par pārkāpumiem uz pretinieku vārtiem piešķira arī vairākus tā dēvētos *bullīšus*. Attēlā redzams igauņu spēlētāja maršs viens pret vienu pret žīguriešu vārtsargu Valēriju Vorobjovu. Jāpiebilst, ka vienīgos vārtus mūsējo labā aizvadītajās divās turnira spēlēs guva komandas “Žīguru MRS” hokejists Agris Vucāns ar 8.numuru, kuram rezultatīvs metiens izdevās tieši mačā pret igauņiem.

Uzvarētāji. Kad Viļakas novada domes priekšsēdētāja vietnieks Leonids Cvetkovs uzvarētājiem no Krievijas komandas pasniedza ceļojošo kausu, neizpalika arī humors. “Komandām, kuras zaudēja, nākamajā reizē novēlu uzvarēt. Savukārt komandām, kuras uzvarēja, nākamajā reizē novēlu... cīnīties!” draudzīgi turnīra dalībniekiem novēlēja L.Cvetkovs.

Hokejs bez spēka spēles ir daiļslidošana. Tiesa, turnīrā Žīguros spēlētājiem bija jāievēro zināmi spēka spēles ierobežojumi un, kā saka, pretinieku gluži ar muguru grūst bortā nedrīkstēja.

Visi kopā. Sacensību noslēgumā pasniedza turnīra labāko spēlētāju titulus. Labākā uzbrucēja un vārtsarga tituli nonāca Krievijas komandas īpašumā, savukārt labākā aizsarga tituls – pie igauņiem. Sacensību noslēgumā turnīra organizētāji sarūpēja arī salūtu.

Žīguriešu ģērbtuve. Mūsējie pirms iziešanas uz ledus un pirmās cīņas pret igauņiem bija optimistiski un ģērbtuves neizpalika arī humors.

Aukstums nebaida! Sestdien laika apstākļi nudien nelutināja, bet tas jau nebija šķērslis, lai pārģērbtos netālu no hokeja laukuma. Turklat ziemeļniekiem igauņiem!

Priekšniece mīl hokeju, viņu mīl hokejisti! Pitalovas rajona administrācijas vadītāja Larisa Sidoruk (attēlā) sacensību noslēgumā uzaicināja komandas nākamajā reizē tikties hokeja turnīrā Pitalovā: “Galvenais, lai laika apstākļi nepievil!”

Fano arī paši mazākie. Uz jautājumu, kura komanda uzvarēs, Žīguru komandas spēlētāja Aivara Miņina mazdēls Alens (tuvplānā) teica tā: “Nevar zināt, kas uzvarēs. Jāskatās līdz galam. Galu galā tas ir draudzības turnīrs.”

Lai labi slīd! Lietus un kūstošais ledus hokeja spēlei nav gluži tie labākie laika apstākļi, tādēļ laukuma uzkopšana maču starplaikos bija divtik svarīga.

Pasniedz medaļas. Turnīra noslēgumā spēlētājiem pasniedza medaļas, tostarp Žīguru komandas hokejistam Aivaram Miņinam.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis, foto - A.Kiršanovs

Pirms pieciem gadiem, "Vaduguns" 60. dzimšanas dienā, visa gada garumā atskatījāmies uz notikumiem, par kuriem laikraksta veidotāji rakstījuši 60 gadu laikā, sākot ar "Balvu Taisnību" līdz pat mūsdienām. Nu pieci gadi ir aizskrējuši vēja spāriem, tāpēc, lai neatkārtotos, avizes 65.dzimšanas dienas gaidās esam sarūpējuši jaunu pārsteigumu – katrs no žurnālistiem otrdienās analizēs to gadu, kurā ir dzimis vai sācis strādāt "Vaduguni".

Mans gads

Skolas cēla, nevis slēdza

Neslēpušu, ka, lasot 1963. gada "Vaduguns" numurus, uzjundīja tāda kā neliela nostalģija pēc laikiem, kad mūsu pilsētā bija kinoteātris, viesirādēs brauca Rīgas teātri, vai ik gadu ekspluatācijā nodeva jaunus dzīvojamos namus, kā arī skolas, fermas un citus celtniecības objektu, bet skolēni bez savām tiesībām zināja arī pienākumus un mācījās strādāt. Protams, tajos laikos nebija daudz kā, kas ir šodien, piemēram, iespējas aizbraukt uz ārzemēm, iegādāties dažādas vajadzīgas un bieži vien nevajadzīgas mantas vai, piemēram, lamāt valdību, taču bija arī kaut kas tāds, kā nevienam no mums nav šodien – drošības par rītdienu, par to, ka rīt būs darbs un maiņa, vai, piemēram, iespēja 55 gados aiziet pensijā...

Pētot 1963. gadā iznākušos laikraksta numurus, ievēroju, ka lielākoties raksti vēstīja par dažādām lauksaimniecības tēmām – sēju, ražas novākšanu utt. Tajā laikā nebija tādas parādības kā ar krūmiem aizauguši lauki vai nepļautas plavas. Tā kādā rakstā vēstīts, ka 1963.gada pavasarī ar dažādām kultūrām kolhozā "Boļševiks" apņēmās apsēt 529 hektārus. "No šīs platības 308 hektārus aizņems vasarāju graudaugi un pākšaugi. Rušinām-kultūras – kukurūzu, cukurbietes lopbarības saknes un kartupeļus – audzēs 142 hektāros," informēja raksta autors. Laikrakstā bieži slavināti čaklie darba veicēji. Tā 12.februārī aprakstīta Viļakas linu fabrikas strādniece Uļjana Pugačova, kuras ģimētne rotāja arī Viļakas Goda plāksni. Interesanti, ka arī 1963.gadā Latvijas lopkopju prātus nodarbināja cīņa ar lopu mutes un nagu sērgu, kas mūsu zemē bija atnākusi no Eiropas.

Daudz ievērības veltīts komunistiskajai propagandai. Neizpalika raksti par Latvijas komunistiskās partijas Centrālās komitejas VI Plēnumu un citi komunistisko partiju slavinoši materiāli. Plaši atspogulota arī sociālistisko saistību izpilde, ko tolaik uzņēmās katrs darba kolektīvs un atsevišķi strādnieki.

Laikrakstā var uzzināt, ka 1963.gada maijā mūsu rajonā astoņgadīgo izglītību gatavojās iegūt 599 skolēni un 128 skolēni – vidējo izglītību. 1963.gadā piekopa pavasam citas jaunās paaudzes audzināšanas metodes. Tolaik bērniem mācīja darba tikumu un cieņu pret skolotājiem un vecākiem. Mācību iestādēm bija pašām savi zemes lauciņi, ko skolēni apstrādāja, tādējādi kopš bērniņas pierodot pie darba. "Skolām jau savlaicīgi jāizplāno skolēnu ražošanas brigāžu uzdevumi, konkrēti norādot, kādus darbus veiks skola un ko veiks attiecīgā saimniecība... jāpanāk, lai pašu skolu mācību laukos un saimniecībās būtu teicama raža," vēstīts rakstā "Arī skolās jācīnās par komunistisku darbu".

Vasaras brīvlaikā bērni neslaistījās pa ielām, jo viņiem bija ko darīt. "Šim nolūkam sagādātas daudzveidīgas iespējas: pionieru nometnes pilsētā, piemēram, Jūrmalā, darba un atpūtas nometnes laukos... Šogad arī daudzi mūsu republikas skolu audzēknī pamadīs brīvlaiku skolēnu ražošanas brigādēs kolhozos un padomju saimniecībās," informē K.Krūmiņš rakstā "Padomāsim par bērnu drošību vasarā".

Atšķirībā no 2014.gada, kad slēdza divas lauku skolas, 1963.gadā laukos cēla jaunas mācību iestādes. Tā 3.oktobra numurā atrodama informācija, ka uzcelta Krišjāņu astoņgadīgā skola, kas paredzēta 200 skolēniem. Togad būvēja arī daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. Piemēram, Žīguros nodeva ekspluatācijā septiņu dzīvokļu māju ar veikalu.

Pavisam neliela vērība laikrakstā pievērsta kultūras notikumiem un pašdarbībai. Toties tolaik balvenieši, neizbraucot no dzimtās pilsētas, varēja baudīt Rīgas un Valmieras teātru izrādes. Tā 1963. gadā Balvos varēja noskatīties toreizējā Valsts Akadēmiskā drāmas teātra (tagad Valsts Nacionālais teātris) iestudēto amerikāņu autora Džeroma Kiltija izrādi "Milais melis". Interesanti, ka 1963.gadā, kad pie mums vēl darbojās kinoteātri, laikrakstā varēja izlasīt arī jaunāko kinofilmu reklāmas un uzzināt kinoseansu laikus Balvu, Viļakas un Žiguru kinoteātos.

Pārsteidza, cik tieši tolaik izskanēja pret slinkiem strādniekiem, dzērājiem un dažādiem liekējiem vērstā kritika. Nebaidoties pārkāpt cilvēktiesības, par ko varētu iesūdzēt tiesā, tolaik ceturtās

Fakti

- "Vaduguns" iznāca 3 reizes nedēļā.
- Avizes apjoms bija 2 lapas.
- Redaktors bija Pēteris Bāliņš.
- Redakcija atradās Padomju ielā 2, kur šobrīd izvietota Balvu Mākslas skola.
- Avizes tirāža bija vairāk nekā 5500 eksemplāri.

Varas pārstāvji nekautrējas nosaukt komunistiskās disciplīnas un darba ētikas pārkāpēju vārdus un uzvārdus, kā arī smalki aprakstīt viņu pārkāpumus. Piemēram, 6.janvārī rakstā "Kad brigādei nav kārtīga saimnieka" autors J. Salmiņš vēstī: "Kolhozā sācies jaunais saimniecības gads. Priekšā 12 sasprindzinājuma pilni darba mēneši. Gribētos, lai tā būtu arī kolhoza "Uzvara" pirmajā brigādē. Rosīgi un sekਮgi tie būs tikai tad, ja brigādi vadīs cilvēks, kuram rūp savlaicīga un pareiza cilvēku norīkošana darbā, kolhoza iekšējās kārtības noteikumu ievērošana, brigādes ekonomikas nostiprināšana. Mūsu brigadieris Stānislaus Salmanis iet citus ceļus. Viņš mazāk domā par darbu, bet vairāk par iedzeršanu, dažādiem darījumiem ar draugiem, par savu pašlabumu. Darbus brigadieris neorganizē. Parasti viņu grūti sameklēt, jo dienām ilgi sēž pie degvīna un alus glāzes. Tāpēc ražas novākšanas mašīnas nebija darba kārtībā, daudz rudzu un auzu aizgāja bojā, lopbarība nesagādāta..."

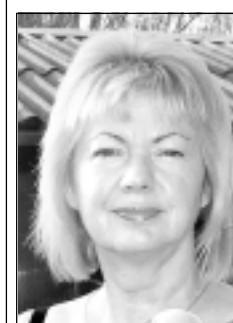
Loti atšķirīgs bija arī tā laika žurnālistu izteiksmes stils. Daudzos rakstos romantizēta vienkāršo darba rūķu ikdiena. Daži teksti vairāk atgādina literārus daiļdarbus, nevis īsi un konkrēti sniegtu informāciju, atbildot uz jautājumiem: Kas? Kur? Kad? Tā rakstā "Traktorista nakts" autors J.Zeļonka vēstī: "Saule tumši sārta, it kā pavasara tveicē sakarsusi, ātri iegrīma apvārsni. Vakara vēsma, izkāpdama no Viļakas ezera, izplatījās pār Abrenes sovhoza 1. brigādes laukiem. Krēslas stundās darbs sokas vislabāk. Bet tās ir īsas. "Laiks palielināt gaitu," nosprieda traktorists Jānis Brokāns un pārslēdza ātrumu... Gaismas staru kūlis, traktoram ejot, tausta te aruma melnumu, te koku pavasarīgo zaļumu. Staru tilts stiepjas bezgalīgi tālu. Tam līdzi aizsteidzas arī domas..."

Sprīzot pēc "Vaduguni" lasītā, 60.gados ar demogrāfiju Balvos nebija problēmu, jo ģimenes tika dibinātas un bērni dzima. Toties bija problēma ar bērnudārziem, jo tajā laikā darbs bija obligāts visiem, tostarp arī bērnu māmiņām. Tādēļ bija nepieciešamas vietas, kurās bērnus pieskatītu, kamēr māmiņas strādā. Tā 9.marta avīzē publicētajos Sieviešu konferences lēmumos izteikts priekšlikums izveidot Balvos bērnu istabu, kurā varētu uzkavēties bērni pēc mācību stundām, bet tos pieskaņīt varētu pensionāri, kuri organizētu viņiem interesantas nodarbibas. Lēmumā sievietes toreizējo pilsētas izpildīt komiteju aicina ātrāk izlemt jautājumu par tipveida bērnudārza celtniecību Balvos, kā arī Steķintavā.

Padomju laikos pret reliģiju bija klajā noliedzoša attieksme. Tai nebija vietas padomju cilvēka dzīvē. 1.maija numurā iedzīvotājiem iesaka izlasīt B. Zvejsalnieka grāmatu "Zaudētie gadi", kurā autors sīki pastāsta, kā nonācis pie lēmuma atteikties no garīdznieka amata: "Lai palīdzētu cilvēkiem, kas vēl atrodas reliģijas varā, drīzāk atrast to gaišo ceļu, kas viņus izvedīs uz mūsu skaistās dzīves lielceļa, raksta grāmatas autors, es kēros pie spalvas, lai pastāstītu par gadiem, kas man pagājuši garām un ko man neviens vairs nespēs atdot," teikts laikrakstā publicētajā grāmatas anotācijā.

5.maijā – Preses dienā "Vaduguns" numurs veltīts lasītāju atsauksmēm par mūsu laikrakstu. Piemēram, Šķilbēnu sovhoza direktors V.Pužulis raksta: "Kad pastnieks atnes jaunākos laikrakstus, vispirms steidzu ieskatīties mūsu avīzē "Vaduguns". Jāatzīstas, ka tā man visumā patik. Domāju, ka turpmāk vēl plašā jāparāda tie ļaudis, kas pāsaizlēdzīgi strādā komunisma celtniecībā, kas kā spožas bākas apgaismo ceļu pārējiem. Taču reizēm gadās ļaudis un parādības, kas traucē mūsu straujājā gaitā dотies uz priekšu. Tātad – turpmāk vairāk kritikas, drošāk nosodīt visas negatīvās parādības."

Žurnālists jautā žurnālistam

MARUTA SPRUDZĀNE intervē IRĒNU TUŠINSKU

Kāda, Tavuprāt, ir dzīves lielākā vērtība?

-Būšu banāla un teikšu, ka laba veselība, jo bez tās vairs nekas nešķiet svarīgs. Nezinu, kā citiem, bet man šobrīd tā ir vislielākā vērtība.

Nejēdzībās sabiedrība bieži vaino presi un žurnālistus, kas tās atspoguļojuši. Kāpēc?

-Arī agrākos laikos ziņnešus, kuri nesa sliktas vēstis, nogalināja. Tāda ir cilvēka psiholoģija. Cilvēki vienkārši neaizdomājas, ka mēs jau esam tikai ziņneši, kuri atspoguļo negācijas, ko radījuši citi. Viena no mūsu darba nepatīkamākajām pusēm ir, ka kalpojam par sliktu emociju miskastēm, jo ikviens var piezīmēt un izgāzt dusmas uz žurnālistu, sevišķi mazpilsētās.

Kā raksturotu vīriešus, kuriem nav "mugurkaula"?

-Kā bezmugurkaulniekus. Nopietni runājot, vīrieši bez mugurkaula ir latviešu sabiedrības lielā nelaimē. Un šajā nelaimē vainojamas galvenokārt sievietes, kuras, būdamas stipras, izaudzina vīriešus, kuri pēc tam visu dzīvi turas mātēs un pēc tam - sievas brunčos. Mans viedoklis ir tāds – pilngadību sasniegūšam puisim steidzami jāpamet vecāku mājas un jāmācās izdzīvot pašam, citādi nekas labs tur nesanāks...

Ar kādu zvēriņu sevi asociētu. Kāpēc?

-Pēc horoskopa esmu dzimusi Kaķa jeb Zaķa gadā. Pieņemu, ka esmu līdzīga kaķim, kurš staigā, kur pašam patik. Tanī pašā laikā ļoti mīlu komfortu un siltumu.

Kāds ir Tavs firmas ēdiens?

-Diezgan labi pazīstu dažādu tautu virtuvi - austriešu, itāļu, amerikāņu, turku. Taču pati gatavoju samērā reti. Gatavoju pārsvarā ātri pagatavojamus ēdienus. Vislabāk man sanāk vistas fileja kari mērcē. Bet pašai ļoti garš humuss, meksikāņu ēdiens načos ar dažādām piedevām, mūsu pašu lasītis (sevišķi tvaicēts) un garneles, dievinu tiramīšu, patik taizemiešu ēdienu. Balvos ļoti, ļoti pietrūkst iespējas to visu dabūt.

Kādu grāmatu pašlaik lasi?

-Lasu ļoti daudz. Jaunībā aizrāvos ar gudrām grāmatām – ezotēriku, psiholoģiju, bet pēdējos gados izvēlos tikai izklaidējošu literatūru. Dzīvē jau tā pietiek problēmu, tādēļ brīvajā laikā cenšos gūt tikai pozitīvas emocijas. Pārsvarā lasu detektīvus. Nesen, pateicoties mūsu bibliotēkas laipnajām bibliotekārem, sāku iepazīt Skandināvu autorus Jū Nesbē un citus. Šobrīd lasu Kamillas Lekbergas detektīvu "Akmeņkalīs".

Vai uzdrīkstētos piezīmēt vīrietim, kurš iepratīcīgais?

-Jā, bet to nedarītu, jo vīrietis ir mednieks. Nevajag viņam atņemt šo prieku....

Vai zini savu holesterīna ciparu un ko par to domā?

-Zinu. Pēdējo reizi, kad pārbaudīju, bija nedaudz paaugstināts, bet ne kritiski. Pēdējos astoņus gadus, kopš dramatiski pieņēmos svarā, periodiski meģinu novājēt. Ir tikai viena problēma - ļoti gribas ēst...

Par ko Tu spēj brīnīties?

-Teikšu atklāti, ka laikam vairs ne par ko. Droši vien brīnītos, ja notikuši īsts brīnumi, piemēram, Saeimas deputāti samazinātu sev algas... Patiesībā mazliet apskaužu tos, kuri vēl spēj izbaudīt šīs samērā patīkamās emocijas. Pati gadu gaitā esmu kļuvusi diezgan pamatīga cīnīke.

Kad pēdējo reizi staigāji pa mežu?

-Meklējot Ziemassvētku eglīti.

Vai apmeklētu autovalodītāju kursus?

-Ja būtu daudz naudas, automašīna un garāža, kā arī vīrietis, kurš to visu palīdzētu uzturēt, noteikti.

Pabeidz teikumu: šogad es noteikti...

-...izbaudīšu katru mirkli, kas man vēl atlicis.

Īsumā

Žetonu vakari

Balvu Valsts ģimnāzijā 21. februārī 18.00
 Balvu Profesionālajā un vispārizglītojošajā vidusskolā 27. februārī 18.00
 Bērzpils vidusskolā 14. februārī 19.00
 Tilžas vidusskolā 14. februārī 18.00
 Viļakas Valsts ģimnāzijā 7. februārī 18.00
 Baltinavas vidusskolā 14. februārī 18.00
 Rugāju novada vidusskolā 7. martā 18.00

Veiksmīgi startē konkursos

Veiksmīgi iesācies janvāris Viļakas Mūzikas un mākslas skolā. 20.janvārī Rēzeknē notikušajā Latvijas profesionālās ievirzes mūzikas izglītības iestāžu izglītības programmas "Sitaminstrumentu spēle" audzēkņu Valsts konkursa 2.kārtā Viļakas Mūzikas un mākslas skolas Sitaminstrumentu spēles klases audzēknis Andris Kravalis (pedagogs Aldis Prancāns, koncertmeistare Karīna Romanova) izcīnīja 2.vietu 1.grupā un tika izvirzīts finālam, kas notiks Alfrēda Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskolā. Savukārt 23.janvārī pedagogu Jeļenas Laicānes un Svetlanas Krasnokutskas audzēknes Līga Sergejeva (klavieres) un Ieva Jurjāne (vijole) veiksmīgi startēja Daugavpilī notikušajā 1. Starptautiskajā Jauno koncertmeistarū konkursā "Daugavpils koncertmeistars 2015".

Iespēja pieteikties stipendijām

Latvijas Universitātes (LU) Fonds jau vairākus gadus piedāvā iespēju 12.klašu abiturientiem uzsākt studijas LU, piesakoties mecenātu stipendijām. 12.klašu abiturientiem, jau sākot ar 2015.gada 1.februāri (līdz 10.martam), ir iespēja pieteikties stipendijai "Celamaize" izcilniekiem un sociālajai stipendijai – Minnas Matildes Vilhelmines Petkevičs piemiņas stipendija, kas abas paredzētas topošajiem LU studentiem studijām 2015./2016. akadēmiskajā gadā.

Pieteikšanās abām stipendijām norisinās, aizpildot pieteikuma anketu mājaslapā www.fonds.lv un augšupielādējot nepieciešamos dokumentus. Lai pieteiktos stipendijām, vidējā atzīme nedrīkst būt zemāka par 7,5 ballēm. Savukārt M.M.V.Petkevičs piemiņas stipendijs pretendentiem nepieciešams pievienot arī izziņu no sociālā dienesta, kas apliecinā gimenē kopējo ienākumu līmeni vai apgrūtināto sociālo stāvokli. Stipendijs apjoms ir 2200 eiro, ko var izmantot gan mācību maksas, gan ikdienas tēriņu segšanai - dzīvošanas izdevumiem un sevis intelektuālai pilnveidei.

Skatuves runas konkurss Viļakā

29.janvārī Viļakas kultūras un radošo industriju centra notika skolēnu skatuves runas un mazo formu uzvedumu konkurss, kas kopā pulcēja 21 dalībnieku no Viļakas pamatskolas, Viļakas Valsts ģimnāzijas, Rekavas vidusskola un Žīguru pamatskolas. Konkursa dalībnieku repertuārs daudzos gadījumos iepriecināja žūriju un klausītājus ar atbilstību vecumam, spējām, runātāja individualitātei, ar interesantu un jaunu, iepriekš nedzirdētu dajādarbu izvēli.

Skolēnu sniegumu vērtēja: novada pašvaldības Lietvedības, komunikācijas un informācijas nodaļas vadītāja Terēzija Babāne; Žīguru pirmsskolas izglītības iestādes "Lācītis" mūzikas skolotāja Daiga Elksnīte, Medņevas tautas nama vadītāja Skaidrite Šaicāne.

Pirmās pakāpes diplomas ieguva: Annija Plačīda, Samanta Martiņenko, Mairis Urbāns, Žaklīna Orlovska, Eija Asreiko, Katrīna Zaķe, Elīna Zaķe.

Piesakies konkursam "Mis un Misters Viļakas novads"!

Kultūras centrs "Rekova" aicina Viļakas novada jauniešus vecumā no 18 līdz 25 gadiem pieteikties konkursam "Mis un Misters Viļakas novads 2015". Konkursā var piedalīties arī jaunieši, kuriem 2015. gada laikā paliks 18 gadi. Konkursa sagatavošanas posms ietvers sevī 10 mēģinājumus, kuru laikā jaunieši izveidos 7 - 8 priekšnesumus. Sagatavošanas process netraucēs mācībām, studijām, darbam, jo mēģinājumi lielākoties norisināsies brīvdienās un tiks saskaņoti ar katru dalībnieku atsevišķi (šogad mēģinājumi sāksies februārī). Lielākais dalībnieku ieguvums būs pieredze, kā arī jauni paziņas, draugi un jaunas iemaņas. Konkursa fināls notiks maija sākumā.

Notikums

Pasniedz Jauniešu gada balvu

"Jauniešu gada balvai 2014" Balvu novadā šogad bija pieteikti neparasti daudzi pretendenti. Nedaudz atšķirās arī tās saņemšanas noteikumi, jo apbalvojumam varēja pieteikt jauniešus tikai par šogad paveiktajiem darbiem un gūtajiem panākumiem.

Piektdien Balvu Novada muzejā notikušajā Balvu novada "Jauniešu gada balvas 2014" pasniegšanas ceremonijā žūrija, kuras sastāvā bija Aigars Pušpurs, Normunds Dmitrijevs, Sanda Kaša, Valdis Ančs, Gunta Raibekaze, Ilona Nājivaiko un Edgars Kaļva, šoreiz pasniedza tikai trīs "Jauniešu gada balvas". Apbalvojumus jaunieši saņēma divās vecuma grupās, bet organizācijas un apvienības cīņas par trešo statueti ar godpīlno nosaukumu. Pārējie nominanti saņēma Atzinības rakstus un nelielas veicināšanas balvas.

Piešķir godalgus par sporta popularizēšanu

"Jauniešu gada balvai 2014" nominācijā "Jauniešu nevalstiskās organizācijas un apvienības" bija pieteikti divi skolēni uzņēmumi no Balvu Profesionālās un vispārizglītojošās vidusskolas: SIA "Kociņš" (Kalvis Krakops, Reinis Ločmelis un Agris Apinis) un SIA "Aroma" (Ivita Kušķe un Laura Anīfonova). Krišjānu pagasta kultūras pasākumu organizatore Inese Kalniņa balvas pasniegšanas ceremonijā prezentēja radošo apvienību "Ak, šausmas!", kurā darbojas māsas Kristīne, Māra un Ieva Martuzānes. Bērzkalnes pagasta kultūras darba organizatore Sarmīte Gorbāne izvirzīja domubiedru grupu no Rubeņu ciema, kurā darbojas Diāna Naskova un Antons Garjāns. Savukārt Svetlana Tomsone no "Balvu rajona partnerības" balvai pieteica biedrību "Balvu novada attīstības vecināšanai" "Savi".

"Jauniešu gada balvu 2014" šīnī nominācijā saņēma Balvu Sporta centra vadītāja Edgara Kaļvas izvirzītā Andersonu ģimenes izveidotā biedrība "Pro. ini", kas nodarbojas ar orientēšanās sporta popularizēšanu Balvos un kaimiņu novados.

Laukos vēl ir jaunieši - patrioti

Individuālajā sacensībā vecuma grupā no 19 līdz 25 gadiem Višķas pagasta iestāžu vārdā Ligita Kacēna "Jauniešu gada balvai" izvirzīja Alsviķu arodkolas skolnieku, sportistu Andreju Šilo, kurš 24 gadu vecumā jau ir vairāku Latvijas rekordu īpašnieks spēka trīscīņā (powerlifting) un bronzas medaļas ieguvējs Pasaules čempionātā spēka cīņā (mas-wrestling) kategorijā līdz 60 kilogramiem. Pagājušā gada 29. un 30.novembrī Sibīrijas ziemeļaustrumos - Jakutija - Pasaules čempionātā spēka cīņā viņš ieguva bronzas medaļu. Andrejs ir uzstādījis Latvijas rekordu klasiskajā spēka trīscīņā, savā kategorijā pacēlot 207 kilogramus, kas ir trīs reizes vairāk par paša svaru. Jaunietim piecu gadu laikā ir iegūtas vairāk nekā 60 godalgas. Šim pretendentam žūrija piešķira savu simpātiju balvu.

E.Kaļva izvirzīja jauniešus, aktīvus sportistus un sporta pasākumu organizatorus - Artu Nājivaiko, Rihardu Ščogolu, Jurģi Vilciņu un Kintiju Pušpuri. Vectīlžas pagasta kultūras darba organizatore Maruta Arule balvai pieteica aktīvu sportistu un sporta pasākumu organizatoru Ruslanu Doļuku, bet Rīgas Valsts tehnikuma Balvu struktūrvienības kolektīvs izvirzīja aktīvu, radošu, sportisku, azartisku, patriotisku un dzīvesprieču 3.kursa audzēknī Unu Truhnovu.

"Jauniešu gada balvu 2014" vecuma grupā no 19 līdz 25 gadiem saņēma jaunais lauksaimnieks, sava pagasta patriots Gints Circens, ko izvirzīja Briežuciema pagasta kultūras darba organizatore Zita Mežale. Viņa uzsvēra, ka Gints, strādājot Briežuciema pagasta zemnieku saimniecībā "Papardes", pierādījis, ka mūsdienu jaunietis var būt čakls un uzņēmīgs. Z.Mežale pastāstīja, ka Ginta sirdīj tuva tehnika, puisis prot arī kokapstrādes darbus. 2014.gada augustā, neskatoties uz intensīvajiem lauku darbiem zemnieku saimniecībā, Gints izrādīja iniciatīvu un bija viens no jauniešu projekta "Saucam kopā briežuciemiešus!" radošās komandas biedriem, kas rīkoja pagasta svētkus. "Ar Ginta palīdzību un idejām tapa pagasta svētku retro fotostūriņš, kas guva milzu atsaucību. Prieks, ka ir laukos jaunieši, īpaši puiši, kuri savus personīgos plānus pakārto, lai svētki izdots interesantāki un daudzveidīgāki, iesaistās kultūras un sabiedriskajās aktivitātēs. Viņš ir viens no deju kolektīva "Pāris" dejotājiem un labs sportists - izveicīgs hokeja spēlētājs un labs uzbrucējs futbolā. Gints ir piemērs tam, ka laukos ir gudri, uzņēmīgi, talantīgi puiši, un ne vienmēr savus panākumus kaldināt un laimi atrast var pilsētā vai, aizbraucot uz ārzemēm," pieteikuma vēstulē rakstīja Z.Mežale.

Jaunākais un aktīvākais. Visjaunākajā vecuma grupā - no 13 līdz 18 gadiem - "Jauniešu gada balvu" jau otro reizi pēc kārtas saņēma Balvu pamatskolas skolēns Roberts Pavlovskis.

Priecājas par apbalvojumu. Gada balvu nominācijā "NVO un jauniešu grupas" piešķira aktīviem orientēšanās sporta popularizētājiem – organizācijai "Pro. ini", kurā darbojas Andersonu ģimene. Biedrība, kas ar savu entuziasmu ir iesaistījusi orientēšanās sporta veidā simtiem cilvēku! Biedrība, kas pagājušajā gadā kopā ar Balvu Sporta centru organizēja Balvu novada orientēšanās sacensības un iesaistīja vairāk nekā 700 dalībniekus no Balvu, Viļakas, Rugāju un citiem novadiem.

Sava pagasta patriots. Gints Circens, kuram piešķira "Jauniešu gada balvu 2014" vecuma grupā no 19 līdz 25 gadiem ir spilgts piemērs, ka laukos dzīvo jaunieši, kuri vēlas savu turpmāko dzīvi saistīt ar dzimto novadu.

Uzvar visjaunākais

Visjaunākajā vecuma grupā - no 13 līdz 18 gadiem - žūrija bija saņēmusi visvairāk pieteikumu. Uz balvu pretendēja Balvu Valsts ģimnāzijas skolēni Gatis Irbītis un Andris Čubars, kurus izvirzīja skolotāja Līga Andersone, kā arī šīs skolas skolnieki Amanda Saleniece, kuru izvirzīja valsts pārvaldes darbiniece Gunta Imeņinova, un Lotārs Aleksejevs, kuru izvirzīja sporta pedagoģs Arnis Voika. Briežuciema pagasta pārvaldes kultūras darba organizatore Zita Mežale bija pārliecīnāta, ka balva pienākās Ralfam Boldānam, Stacijas pamatskolas Višķas filiāles skolēnu pašpārvaldei uzskatīja, ka balva jāiegūst Ērikai Kiselovai, bet BPVV skolotāja Daina Mediniece bija pārliecīnāta, ka "Jauniešu gada balvu" pelnījusi BPVV 11. klases skolniece Agnese Nikandrova vai 12. klases audzēkne Anda Sergejeva.

Tomēr žūrija piešķira "Jauniešu gada balvu 2014" visjaunākajam pretendentam - Balvu pamatskolas 9. klases skolēnam Robertam Pavlovskim, kuru izvirzīja skolas direktore Māra Pimanova. Savā emocionālajā prezentācijā M.Pimanova pastāstīja, ka Roberts piesaista jauniešu uzmanību sabiedrībā aktuālām problēmām un rada viņos vēlmi pašiem piedalīties šo problēmu risināšanā. Viņš ne tikai lieliski mācās, ar vislabākajiem panākumiem piedalās mācību olimpiādēs, jau vairākus gadus ir skolas pašpārvaldes prezidents un klubā "Erudīts" biedrs, dzied BVĢ, Balvu Kultūras un atpūtas centra koros un skolas vokālajā ansamblī, kā arī spēlē vijolnieku ansamblī, mācās mūzikas skolā, kā arī raksta vietējas nozīmes un starptautiska līmeņa projektus.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Rugāju novadā

Prioritāte – infrastruktūra, lauku ceļi un ēkas

Iepriekšējā nedēļā notikušajā novada domes sēdē deputāti vienbalsīgi pieņēma 2015.gada budžetu. Dokumentu, kas atspoguļo pašvaldības politiku un prioritātes pārskata periodā. Par šo un vēl citiem jautājumiem saruna ar Rugāju novada domes priekšsēdētāju SANDRU KAPTEINI.

Šī gada budžetu novada domes deputāti pieņēma vienbalsīgi, taču sēdē teicāt, ka pirms tam bijusi ļoti detalizēta budžeta projekta apspriešana.

-Bija ļoti nopietns darbs trīs dienu garumā. Nācām kopā deviņi deputāti, tikāmies ar iestāžu un struktūrvienību vadītājiem, uzklausījām viņu priekšlikumus un pārskatus par iepriekšējā gada darbibu, analizējām šī gada budžetam iesniegtās tāmes. Mērķis viens – nodrošināt novada iedzīvotājus ar visiem nepieciešamajiem pakalpojumiem. Man ir gandarijums, ka budžetu apstiprinājām vienbalsīgi. Dzīve Rugājos neapstāsies.

Kas ir galvenie ienākumu avoti pašvaldības budžetā?

-Galvenais ienākumu avots ir ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa - 587 552 eiro - un pašvaldību izlīdzināšanas fonda dotācija 633 476 eiro. Papildus budžeta palielinājumu varam gūt, atgūstot iedzīvotāju parādu summas par nekustamā īpašuma nodokli, kas viņiem jau gadiem velkas līdzi. Iedzīvotājiem ir izsūtīti atgādinājumi, un pieņemsim arī nopietnākus mērus. Novadā ir daudz zemu lietotāju nomnieku, kuriem sniedzam informāciju par iespēju atsavināt īpašumus, lai tie nonāktu viņu īpašumā. Sakārtojot dokumentāciju, ieguvējs būs gan zemes īpašnieks, gan ienāks papildus nauda arī pašvaldības budžetā.

Nosauciet dažus akcentus, kur plānoti konkrēti darbi novadā?

-Domāju, iedzīvotāji būs priecīgi par vēlmi atjaunot jumtu pašvaldības dzīvojamajai mājai Skujetniekos Lazdukalna pagastā. Saitu namā un Eglaines pamatskolas sporta zālei Lazdukalnā jānomaina grīda, savukārt Rugāju novada vidusskola turpināsies sanotechnikas darbi, jo bēniņu telpā plānots iekārtot bibliotēku. Ap jauno Sociālās aprūpes centru, lai mājai ir glīts kopskats, uzstādīsim žogu. Šogad iecerēts nopirk greideri. Nobeiguma fāzē ir dokumentu sagatavošana karjera atvēršanai, un mums būs sava grants, tādēļ nopietnāk pievērsīsimies ceļu sakārtošanai. Normāla infrastruktūra uzražojošiem objektiem ir ļoti svarīga. Ceram izmantot LEADER projektus, kas ļautu atjaunot estrādi, nomainot jumtu, skatītāju solus, sakārtojot aizskatuvi. Nopietns projekts saistīs ar divu publisko internetpieejas punktu iekārtošanu. Viens no tiem būs Rugāju vidusskolas kompetenču centrā ar domu, lai vecāki, kuriem mājās nav datoru, varētu sekojot līdzi skolēnu mācībām. Otru punktu iekārtosim bijušajā mežniecības mājā Rugājos, kur strādā algoto pagaidu sabiedrisko darbu koordinatore un rītos nāk cilvēki. Nozīmīgs darbs būs arī Rugāju ūdenstilpnes tīrišana, kas mums ir vienīgā peldvieta. Šo pakalpojumu pirksmi, atvēlot pašvaldības budžeta līdzekļus.

Skumdina, ka šogad novadā iespēju strādāt sabiedriski algotos darbus varēsim piedāvāt nelielam cilvēku skaitam. No 35 pieteikajām vietām iedeva tikai 13 vietas mēnesī. Acīmredzot pārējie nāks un lūgs pabalstus.

Kādā veidā pašvaldība var atbalstīt vietējo uzņēmējdarbību?

-Esam izteikts lauksaimnieciska rakstura novads. Cenšamies atbalstīt visus, kuri vēlas dzīvot un apsaimniekot zemi,

paplašināt lauku saimniecības. Piedāvājām iespēju vietējiem uzņēmējiem un zemniekiem doties pieredes apmaiņas braucienā pa Latviju ar mērķi noskatīt un ieviest kādu ideju. Pašvaldībai pašai nav iespēju attīstīt uzņēmējdarbibu, tādēļ cenšamies iesaistīt cilvēkus kursos, mācībās, semināros - tur, kur viņi var mācīties un gūt kaut ko noderīgu sev.

Pirms laika novadā diskutēja par jaunizveidototo kultūras darbinieka amata lietderību Rugājos. Vai šīs solis sevi attaisnojis?

-Pagājis gads, kopš Rugājos strādā jaunā kultūras dzīves organizatore. Ne tikai Rugājos, bet arī Lazdukalnā viņa *pieslēdzas*, kad tas nepieciešams. Katrs jauns speciālists nāk ar savu darba stilu, idejām un tamlīdzīgi. Manuprāt, šīs jaunās vēsmas pamanāmas arī Santas Pērkones darbā. Vērtēju to pozitīvi. Meitene ir radoša, vada pasākumus pati, iesaista tajos arī citus un aktīvi visam dzīvo līdzi.

Novada domes sēžu lēmumos tagad neparādās iedzīvotāju uzvārdi. Vai vienmēr to var vērtēt pozitīvi?

-Nesaprotu, par ko te satraukums? Manuprāt, publiski nebūt nav jāizpauž uzvārdi, ja cilvēks dala zemi, kas ir viņa īpašums, vai lemjām un pieņemam lēmumus citos tamlīdzīgos jautājumos. Protams, par šo jautājumu var diskutēt.

Jūtīgs kļuvis jautājums par Rugāju novada vidusskolas nākotnē iespējamo likteni saistībā ar vidusskolas klasēs obligāti noteikto audzēkņu skaitu. Vai sarunas ar izglītības ministri neko nav devušas?

-Kamēr oficiāli nav pieņemti Ministru kabineta noteikumi, atturēšos no plašāka komentāra. Sarunu par šo tēmu pēdējā laikā bijis daudz un plašas. Laikam biju sapriecājusies par agru domādama, ka Rīgas kabinetos ir sadzīrdēts mūsu mazo novadu viedoklis. Tagad izklausās, ka viss var pavērsties pretēji. Iespējams, Ministru kabineta noteikumus pieņems un tie būs aktuāli jau ar šī gada 1.septembri. Tātad gan jaunais pedagoģu samaksas modelis, gan arī nosacījums par vidusskolas klašu skolēnu piepildījumu katrā skolā. Šobrīd mums vēl sanāk tie 15 audzēkņi vidusskolas klasē, bet nākotnē tik daudz var arī nebūt. Acīmredzot nāksim kopā, sēdisimies pie galda un spriedīsim, ko tādā situācijā turpmāk darīt.

Līdzīgi kā daudzviet Latvijā, arī jūsu novada pašvaldībā ir negatīvs iedzīvotāju dabiskais pieaugums, un mirstība pārsniedz dzimstību.

-Mūsu novadā uz šī gada 1.janvāri savu dzīvesvietu deklarejuši 2452 cilvēki. Salīdzinot ar 2014.gadu, iedzīvotāju skaits novadā samazinājies par 61. Uzskatu, ka mūsu mazajam novadam ar diviem pagastiem tas ir liels samazinājums. Skumji arī tas, ka pēc augstskolām vairs neatgriežas jaunieši, jo paliek strādāt lielajās pilsētās. Turklat daudzi vispār atstāj mūsu valsti.

Novadā meklejāt talantīgus jauniešus. Līdz janvāra vidum varēja pieteikt pretendentus konkursam "Rugāju novada jaunietis 2014". Vai uzvarētāji jau zināmi?

-Notikusi daļēja konkursa izvērtēšana, bet galīgos rezultātus paziņosim 6.februārī. Varēja pieteikt pretendentus vecumā no 13 līdz 29 gadiem, jauniešus sadalījām četrās grupās, un katrā būs viens nominants.

Kādi pakalpojumi, Jūsuprāt, novada iedzīvotājiem būtu vēl nepieciešami?

-Drīzumā sāksies projekts, kura rezultātā Lazdukalna pagasta Beņislavā iedzīvotāji saņems sociālo pakalpojumu klāstu, kur būs veļas mazgāšana un duša. Rugājos veļas mazgā-

Sandra Kapteine. Rugāju novada domes priekšsēdētāja ir gandarīta par veiksmīgi šim gadam pieņemto budžetu. Šajā un turpmākajos gados prioritāte būs infrastruktūras sakārtošana, piesaistot ES fondu finansējumu. Arī lauku autoceļu sakārtošana un ēku renovācija.

tava darbojas joprojām, un tas ir pieprasīts pakalpojums, tādēļ gribam, lai arī otrā pagastā iedzīvotājiem ir līdzīga iespēja.

Vai vidusskolām, Jūsuprāt, nepieciešamas savas vieglās automašīnas? Ko liecina Rugāju novada pieredze?

-Mums šādu ekstru nav. Novada dome jau kuro gadu sev nevar atļauties iegādāties jaunu automašīnu, kur nu vēl runāt par novada skolām. Domei Rugājos ir divas vieglās automašīnas, no kurām viena jau ļoti nolietota, un Lazdukalna pārvaldei arī viena mašīna, ar ko uz darbu ved algotos strādniekus. Visus tālākos braucienus, piemēram, uz Rīgu, rūpīgi plānojam un kopā braucam vairāku iestāžu darbinieki.

Iespējams, skolai ar profesionālu ievirzi, kā varēja lasīt laikrakstā "Vaduguns", sava transports patiešām nepieciešams. Domāju, arī mūsu skolu direktori būtu priecīgi par šo iespēju, jo viņi nereti izmanto personīgo transportu. Tāpēc mums ir noslēgti līgumi par personīgā transporta līdzekļu izmantošanu darba vajadzībām.

Kādu laiku "Vaduguns" lasītājus informēja par novada domes vadītāju darba plāniem kārtējai darba nedēļai. Taču pēc laika saņēmām atteikumu. Kāds ir Jūsu viedoklis?

-Piekritu sniegt informāciju, taču man gribētos, lai tas būtu komentārs par veikumu iepriekšējā darba nedēļā. Ja informē uz priekšu, tad pierede liecina, ka ne vienmēr šie plāni un ieceres īstenojas. Man, piemēram, jau divreiz atcelta tikšanās ar izglītības ministri, par ko bija ziņots laikrakstā. Sanāk, ka publiskajā telpā izskanējusi aplama informācija. Es piedāvātu labāk sniegt šīs atskaiti par manu darbu iepriekšējā nedēļā. Līdzīgu domu izteikuši arī citu novadu kolēgi.

Mediķi šoziem brīdina par masveidīgu gripas uzliesmojumu. Kā Jūs sevi no tās sargājat?

-Esmu iemācījusies rūdīties. Daru to ne pirmo gadu un tas man palīdz. Rītos mazgājos ar aukstu ūdeni. Vēl labāk, ja ir iespēja iekāpt diķi. Iesnas vai klepus pēdējos gados no manis stāv pa gabalu.

Rugāju novada pašvaldības 2015.gada budžets

Rugāju novada domei turpmākajos gados prioritāte būs pašvaldības infrastruktūras sakārtošana, piesaistot Eiropas Savienības fondu finansējumu. Tāpat pašvaldība pretendēs uz pieejamo Eiropas Savienības finansējumu lauku autoceļu sakārtošanai un ēku renovācijai. Mērķis ir sakārtot lauku dzīves vidi un nodrošināt pakalpojumus iedzīvotājiem.

Ieņēmumu progroze. Galvenais ienākumu avots pašvaldības budžetā ir ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa 587 552 eiro un pašvaldību finanšu izlīdzināšanas

fonda dotācija 633 476 eiro.

Nekustamā īpašuma nodokļa kārtējā saimnieciskā gada ieņēmumi par zemi, ēkām, inženierbūvēm un mājokļiem plānoti 119 865 eiro apmērā.

Savukārt valsts mērķdotācijas pašvaldības funkciju veikšanai atvēlēti 1 120 271 eiro, kur ietverts atalgojums pedagoģiem, sporta centra treneriem, pašdarbības kolektīvu vadītājiem, finansējums asistenta pakalpojumu nodrošināšanai, projektu realizācijai u.c.

Ieņēmumos plānots saņemt 90 597 eiro par pašvaldības un iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem.

Kopā 2015.gada pamatbudžeta ieņēmumi plānoti 2

002496 eiro. Naudas līdzekļu atlikums uz gada sākumu bija 18 496 eiro.

Plānotie pamatbudžeta izdevumi. 2015.gada pamatbudžeta izdevumi plānoti 1 912 652 apjomā. Vislielākais izdevumu īpatsvars paredzēts izglītībai – 45%. Pārējie izdevumi: vispārējie valdības dienesti - 13%, sabiedriskā kārtība un drošība 1%, ekonomiskā darbība 3%, vides aizsardzība – 1%, teritorijas un mājokļu apsaimniekošana - 12%, veselība - 1%, atpūta, kultūra un reliģija – 11%, sociālā aizsardzība – 13%.

*Turpinājums 14.lpp.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

Saruna

Budžets - viens, vajadzību - simtiem

Baltinavas novada deputāti šī gada budžetu apstiprināja janvāra domes sēdē, kas notika mēneša beigās. Strīdu un emociju nebija, jo viss jau bija izrunāts un izdiskutēts pirms tam. Domē nav pozīcijas un opozīcijas, visi deputāti strādā vienotam mērķim - novada iedzīvotāju labākai dzīvei.

Baltinavas pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi 2015.gadā plānoti 1 289 403 eiro, izdevumi – 1 300 523 eiro apmērā.

Uz sarunu par novada dzīves aktualitātēm, tostarp arī novada budžetu, aicināju novada domes priekšsēdētāju LIDIJU SILINU.

Pērn Baltinavai prognozēja raženu gadu, jo novada ģerboni rotā trīs pakavi, bet aizvadītais bija Zirga gads. Vai prognozes piepildījās?

-Aizvadītais gads Baltinavas novadam bija veiksmīgāks, nekā iepriekšējie. Pat Joti veiksmīgs! Realizējām divus lielus projektus. Ieplānots bija tikai viens liels projekts - Baltinavas vidusskolas ēkas siltināšana, bet necerēti atbalstīja arī kultūras nama siltināšanas projektu. Vidusskolas ēkas siltināšanu celtnieki pabeidza Joti īsā laikā - dažos mēnešos. Kultūras namu sāka siltināt vasarā, bet pabeidza decembrī, kaut darba beigu termiņš bija šī gada janvāris. Pašlaik telpās notiek apdares darbi - krāsošana, pielabošana, ko veic citi strādnieki par pašvaldības līdzekļiem, jo šie darbi projektā nav paredzēti.

Sakarā ar to, ka "Latvenergo" modernizēja savas elektrības līnijas, pērn atjaunojām arī elektrisko apgaismojumu Dārza ielā, Skolas ielā un daļēji Jaunajā ielā Baltinavā. Taisnība, šie darbi nebija plānoti un bija jāveic par pašvaldības līdzekļiem.

Pērn realizējām arī mazāk apjomīgus projektus. Novada teritorijā uzstādījām vairāk nekā 200 norādes, novada centrā - turgus nojumi un Tūrisma informācijas stendu.

Ar jauniešu iniciatīvu, Teterevu fonda atbalstu un pašvaldības līdzfinansējumu pērn uzsākām arī "Ontana i Annes" parka iekārtošanu, kas ir biedrības "Jaunieši Baltinavai" projekts. Jau pērn pār Supenkas upīti uztaisīja skaistu tiltiņu, parka teritorija ir nolidzināta un sākti veidot celiņi. Sagaidot gadu mijus, Baltinavā dedzām divas svētku eglēs - vienu centrā, otru topošajā parkā.

Ko uzskatāt par būtiskāko, uzsākot jauno budžeta gadu?

-Pats būtiskākais, uzsākot jauno finanšu gadu, bija sabalsēt pašvaldības pamatbudžetu. Pašvaldības struktūrvienību vadītāji savus redzējumus un pieprasījumus iesniedza Joti skaistus, labi domātus, ar attīstības virzienu, nevis virspusējus, - paldies viņiem par to (!), diemžēl pieprasītie budžeta līdzekļi krietni pārsniedza pašvaldības plānotos ieņēmumus. Nācās daudz rēķināt, daudz kontaktēties ar iestāžu vadītājiem gan personīgi, gan finanšu komitejā. Izvirzījām prioritātes, domājām, kā sabalansēt kopējo budžetu, jo iestādēm to pieprasītie līdzekļi bija jānoņem daudz. Ne tūkstošos, bet desmit tūkstošos. Nonācām pie secinājuma, ka visām pašvaldības iestādēm plānoto finansējumu noņemsim vienādi - 18% apmērā, lai nepalielinātu pamatbudžeta deficitu. Neliels budžeta deficitis tomēr ir, bet mēs to nosegsim ar pagājušā budžeta gada konta atlikumu. Budžetu ar mīnus zīmi neesam pieņemuši un, cerams, arī nepieņemsim, vismaz tik ilgi, kamēr esmu novada domes priekšsēdētāja.

Kura pašvaldības iestāde naudas "cirpšanas" rezultātā cieta visvairāk?

-Visvairāk, protams, cieta Baltinavas vidusskola, kuras prasītais finansējums pašvaldībai samazināts par 50 tūkstošiem eiro. Pamatojums: skolā daudz līdzekļu ieguldīts pērn. Arī šogad viņiem bija labas iecerēs, diemžēl tās nāksies atlīkt uz vēlāku laiku. Šogad skolā pabeigs remontēt meiteņu darbmācības kabinetu, bet skolas aktu zāles remontu nāksies atlīkt uz vēlāku laiku. Minimāls algas paaugstināšanai novada izglītības iestāžu darbiniekim no pašvaldības budžeta vien bija nepieciešams vairāk nekā 18 000 eiro, bet no finanšu izlīdzināšanas fonda pašvaldība, piemēram, saņēma tikai 17 215 eiro. Valsts mērķdotācijas pedagogu algām tas neskar. Pašvaldība šogad finansēs arī brīvpusdienas visiem bērniem, kuri mācās Baltinavas vidusskolā. Plānojam uzlabot apstākļus pirmsskolas iestādē.

Kas ir šī gada pašvaldības darba prioritāte?

-Mūsu prioritāte ir strādāt tā, lai varētu nodrošināt sociālos pakalpojumus, kas paredzēti novada domes saistošajos noteikumos. Neviens noteikums nav atcelts. Pirmajā pusgadā

problēmas, domāju, neradīsies, ja pietrūks līdzekļu otrajā pusgadā, budžetā būs jāizdara grozījumi. Arī Sociālajam dienestam ir samazināts finansējums, salīdzinot ar to, kādu viņi prasīja. Taču mūsu mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem tos sociālos pakalpojumus, ko esam viņiem solījuši. Jaunums ir tas, ka šogad esam vienojušies ar samariešiem (brīvprātīga organizācija, kas sniedz sociāla rakstura palīdzību) par aprūpes sniegšanu mājās, kas mums līdz šim novadā nebija. Saistošajos noteikumos bija paredzēts aprūpes pabalsts, ko izmantoja ne sevišķi lietderīgi. Tagad cilvēks saņems to, kas viņam nepieciešams, un par to maksās pašvaldība. Pagaidām esam apzinājuši astoņus cilvēkus, kuriem nepieciešama mājas aprūpe. Pakalpojumi būs dalīti, jo ne visiem nepieciešams pilns pakalpojumu komplekss. Šogad plānojam ieviest arī vēl vienu jaunu pakalpojumu, kas saistīts ar Sociālo dienestu.

Pastāstiet par to?

-Domes ēkas pagrabā būs nelīela veļas māja. Cilvēki, kuriem nav mājās velas mašīnas, varēs atnest un izmazgāt veļu. Būs arī duša. Kamēr automāts mazgās veļu, tīkmēr cilvēks varēs nomazgāties, lai velti nav jātērē laiks. Lielu problēmu ierikot pagrabā veļas māju nebija, jo ūdensvads pagrabā ir, tādēļ pēc diviem mēnešiem, ne ilgāk, šis pakalpojums novada iedzīvotājiem būs pieejams.

Kādi šogad plānoti lielākie darbi novada?

-Šogad lielu projektu nebūs. Viens no lielākajiem, ko plānojam, ir Tilžas ielas remonts, apgaismojuma uzstādīšana. Jau pagājušajā gadā bijām iecerējuši rekonstruēt Tilžas ielu, kas ir viena no galvenajām Baltinavas ielām un ved uz parku, kur notiek lielākie novada pasākumi. Diemžēl nepietika naudas. Izsludinājām iepirkumu, pieteicās firma, bet piedāvājums rekonstruēt ielu bija par dārgu, tādēļ no tā atteicāmies. Šogad Tilžas ielas remontam tērēsim arī speciālu budžeta līdzekļus, kas paredzēti pašvaldības celjiem. Uz pašvaldības celjiem realizēsim tikai uzturēšanas darbus un sīkus remontus. Tilžas iela ir jāsakārto!

Tas nav saistīts ar pašvaldības budžetu, taču jau vairākus gadus cīnāties par Baltinavas centrālās ielas remontu, kas būtībā ir valsts autoceļš, tā dēvēta "Austrumu stīga". Cik tālu pavirzījies šīs jautājums?

-Sarunas ir notikušas, solijums ir dots. Ceru, ka izdosies panākt Kārsavas ielas remontu, jo, izbraucot no Baltinavas uz vienu vai otru pusi, ceļš ir rekonstruēts, uzlikts jauns asfarts. Kārsavas ielas turpinājums uz abām pusēm no centra ir valsts autoceļš P- 45, "Austrumu stīga", kas iet caur Baltinavu, bet pieder valstij. Man bija tikšanās ar satiksmes ministru Anriju Matīsa kungu. ļoti patikami bija, ka ministra kungs atcerējās Baltinavu, jo mēs par savu problēmu rakstījām Satiksmes ministrijai. Pēc sarunas ar ministru man piezīmēja valsts akciju sabiedrības "Latvijas Valsts ceļi" valdes loceklis Edgars Stroda kungs un informēja, ka viņi šo ceļa posmu ir iekārtā remontējamo sarakstā un jau tuvākajā laikā izsludinās iepirkumu darbu veikšanai. Protams, ne gluži tā, kā mēs vēlējāmies, - ietri viņi nebūvēs, bet ielas asfalta segumu atjaunos. Tas ir apsolīts, un ceru, ka amatpersonas mums doto vārdu turēs. Šiem darbiem no pašvaldības budžeta netērēsim ne centa. Jelu remontēs par valsts līdzekļiem. Par ielas asfalta seguma atjaunošanu mēs jau cīnāmies trīs gadus, Matisa kungs ir vienīgais ministrs, kas mūs uzklauša.

Vēcas autobusu pieturvietas, kas atrodas Baltinavas centrā, liktenis ir izlemts?

-Pavisam noteikti! Autobusu pieturvietas būvi, kas savu laiku jau ir nokalpojusi, šogad nojauksim. Izsludināts ideju konkursā par Baltinavas vēsturiskā centra labiekārtošanu. Kad šo ieceri realizēsim, grūti atbildēt, taču idejai jābūt jau šogad. Jaunu autobusu pieturu vēsturiskajā centrā nebūvēsim, jo nav tik daudz cilvēku, kas brauc ar sabiedrisko transportu. Iedzīvotāji jau tagad izmanto būvi, kas uzstādīta vecajai pieturvietai pretējā pusē un kurā ir izvietots Tūrisma informācijas stends.

Dažādu biedrību finansiālais atbalsts pašvaldībām nav obligāts pasākums. Ko par to domājat Jūs?

-Valsts kontrole uz to ir norādījusi. Obligāts pasākums tas tiešām nav, taču līdz šim no budžeta līdzekļiem esam atbalstījuši visas biedrības, kas reģistrētas un darbojas mūsu novadā, un īpaši, ja tas, ko biedrības vēlas realizēt, ir sabiedribai nozīmīgs projekts, ja biedrības darbībai ir konkrēts mērķis. Mēs neatbalstām absolūti visas biedrības, kas pie mums ir griezūšas pēc finansiālās palīdzības.

Domes priekšsēdētāja. Baltinavas novada domes priekšsēdētāja Lidija Siliņa: "Labāk ir pievilkst jostu, nekā dzīvot pāri saviem līdzekļiem. To mēs nevarām atlauties."

Aizvadītajos gados esat realizējuši daudz projektu ar Eiropas Savienības struktūrfondu atbalstu, taču projektos nepieciešams arī pašvaldības līdzfinansējums. Novada kreditportfelis noteiktī ir diezgan apaligs?

-Lielākie kredīti ķemti Baltinavas ūdenssaimniecības un kanalizācijas projekta realizēšanai, skolas, kultūras nama siltināšanai, sporta halles būvei, mūzikas un mākslas skolas renovācijai. Kredītos šogad maksāsim 13% no pamatbudžeta. Vairāki kredīti ir ķemti uz 20 gadiem.

Ar kādiem ministriem un valsts viriemi esat tikusies pēdējā laikā, kārtojot pašvaldības darba jautājumus?

-Personīgas tikšanās ar ministriem un citiem valsts viriemi nepraktizēju, viņu kabinetu durvis nevirinu. Sadarbība pārsvārā notiek ar Latvijas Pašvaldību savienību, kas risina mūsu kopīgo pašvaldību darba jautājumus. Esmu arī Latgales plānošanas reģiona attīstības padomes locekle un man patīk, kā strādā padome.

Kāds ir bezdarba līmenis novadā?

-Bezdarbs novadā jau vairākus gadus turas aptuveni vienā līmenī, kas ir aptuveni 19% no visiem darbspējīgajiem iedzīvotājiem. Janvārī novadā reģistrēti 150 bezdarbnieki.

Cerat, ka mazliet bezdarbu palīdzēs samazināt Eiropas Savienības Latgales attīstībai atvēlētie miljoni?

-Ja godīgi, lielu cerību nav, jo novadā ir viens vai divi uzņēmēji, kuri ar savu līdzfinansējumu varētu iesaistīties šajā projekta. Turklāt kopējo redzējumu izstrādā un virza tālāk Balvu novads. Mēs savas idejas un priekšlikumus esam izteikuši.

Atrodat laiku, lai vēl joprojām dejotu novada dāmu deju kopā "Gaspaža"?

-Uz deju kopas mēģinājumiem dodos ar prieku, jo šeit varu atslēgties no ikdienas darba problēmām, pasmiņties, protams, arī pati par sevi. Mūs aicina uz koncertiem gan bijušā Balvu rajona robežās, gan ārpus tām. Arī šogad esam saņēmušas ielūgumu martā uzstāties Žīguros, vasaras sākumā mūs aicina uz Eiropas deju svētkiem Gaigalavā.

Esat viens no mazākajiem novadiem valstī, kas daudziem joprojām ir eksotika. Uz Baltinavu brauc daudz ciemiņu?

-Pietiekami. Brauc kolektīvi no pašvaldībām, piemēram, pērn Baltinavā ciemojās Rūjienas novada bibliotekāri un citi pašvaldību darba speciālisti. Divas reizes novadā ciemojās Nacionālā teātra aktieri, kuri darbojas izrādē "Latgola.lv", bija čehu lauku skolu un biedrību delegācija, Pernavas pašvaldības pārstāvji no Igaunijas. Pie mums notika mākslas plenērs, kurā piedalījās gan Latvijas, gan Zviedrijas mākslinieki.

Kādi pasākumi šogad paredzēti Baltinavā?

-Plānoti visi tradicionālie pasākumi, kādi notiek Baltinavā, taču šogad ir jāsarīko arī novada svētki, kas mums notiek ik pēc diviem gadiem. Šogad ir novada svētku gads!

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Modes vēsture

Vīriešiem - žabo, sievietēm - bikškostīmi

Tuvojoties "Vaduguns" 65 gadu jubilejai, nolēmām nedaudz ieskatīties modes vēsturē, jo izrādās, ka arī pirms 40 gadiem mūsu laikraksts informēja lasītājus par modes un stila novitātēm.

Pāršķirstot 1969.gadā iznākušos laikraksta "Vaduguns" numurus, 4.oktobra avīzē ievēroju žurnālistes A.Petrovas sarunu ar Rīgas Modeļu nama metodiķi Ē.Pauzeri, kurā viņa atklāj tā gada sezonas modes aktualitātes.

Vīrieši - sievišķīgāki, sievietes - vīrišķīgākas

Nav noslēpums, ka ar katru nākamo gadu desmitu dzimumu atšķirības aizvien vairāk nonivelējas. Mūsdienās vīriešu mode kļuvusi daudz sievišķīgāka, un neviens vairs nebrīnās, ieraugot stiprā dzimuma pārstāvi ar auskariem, aprocēm vai gredzeniem. Savukārt sievietes tādu garderobes elementu kā bikses jau sen uzskata par savējo. Viņas labprāt Valkā smagnējus šņoržābakus, platmales, kreklus – visu, ko agrāk uzskatīja par piederīgu tikai vīrietim. Izrādās, sievišķo elementu ienākšana stiprā dzimuma apģērbā, tāpat kā vīrišķo – sievietu garderobē, bija vērojama arī 1969.gadā. "Mode, būdama savdabīga un kaprīza, dažkārt met mums izaicinājumu, ignorējot visus izveidojušos priekšstatus. Virietis pagarinātā slaidu piegriezuma žaketē un smalkā auduma kreklā ar mežģīnu žabo un kulanu vai saktu. Eleganti, neparasti un... sievišķīgi. Sieviete biksēs, sportiska piegriezuma žaketē un svīterī ar augstu, cieši piegulošu apkakli. Arī eleganti, arī neparasti un... vīrišķīgi. Vai šo tendenci radijis mūsu straujais laikmets, vai varbūt tas ir vienkārši modelētāju fantāzijas auglis?" 1969. gadā jautāja raksta "Kas jauns modes pasaulē?" autore. Tomēr Rīgas Modeļu nama metodiķe Ē.Pauzere atspēkoja apgalvojumu, ka mode sievietes padarījusi vīrišķīgākas, bet vīriešus – sievišķīgākus paskaidrojot, ka apģērbs vienkārši kļuvis

Foto - no 1969. gada "Vaduguns"

Foto - no personīgā arhīva

Tā bija modē. Tajā laikā sievietēm modē bija augstas frīzūras, ko veidoja, uzkasot matus, kā arī dažādas copies.

Foto - no personīgā arhīva

praktiskāks. "Divdesmitais gadsimts mūs padarījis neatkarīgas un patstāvīgas, tāpēc, šķiet, arī vērojama tendence uz lakaniskām un dažkārt arī vīrišķīgām apģērbu formām... Ja sieviete prot to valkāt un māk nekļūdigi pateikt, vai viņai piestāv viens vai otrs modelis, viņa nekad nezaudēs pievilcību un nelīdzinās vīrietim," atbild Ē.Pauzere.

Kleitas šuva mamma

Mūspuses sievietes visos laikos milējušas skaisti gērbties. Balveniete ALDONA CEPURĪTE pagājušā gadsimta 60.gados bija pavisam jauna, tikko pārkāpusi 20 gadu slieksni. Kā vairumam jauniešu visos laikos, arī Aldonai patika pucēties. Viņai, salīdzinot ar vienaudzēm, bija arī viena liela priekšrocība, jo Aldonas mamma bija šuvēja, un tieši mamma daudzu gadu garumā rūpējās par meitas garderobi. "Man pašai ļoti nepatika šūt, tādēļ to darīt tā arī neiemācījos," paskaidro balveniete. Aldona stāsta, ka mamma viņai šuvusi tērus līdz pat mūža galam. Pateicoties viņas profesijai, mājās vienmēr bija daudz modes žurnālu. Sevišķi populārs tolaik bija preses izdevums "Rīgas modes", kas diktēja tā laika modes tendences. "Atceros, ka vasarā mode bija krāsainas katūna kleitas. Mamma ļoti bieži mūs ar māsu pucēja, pāršujot savas drēbes. Kaut gan modes žurnālus tolaik pārķirstīju, līdz 18 gadu vecumam no modes neko daudz nesapratu – ko mamma sašuva, to arī vilku mugurā," atceras Aldona. Vēlāk gan jaunā sieviete pati izvēlējās kleitu modeļus. Viņa atceras, ka tajos gados bijusi diezgan plaša veikalā nopērkamo vilnas audumu izvēle, taču skaistus gatavus apģērus nopirkst praktiski nevarēja. "Tādēļ pārsvārā valkāju to, ko mamma sašuva," apgalvo balveniete.

Lai gan šūt neprata, Aldona labprāt adīja: "Biju sev uzādījusi pat kleitu. Adīju arī jakas un džemperus, arī cīmdušus un zeķes. Mums pašiem mājās bija aitas, un vilnu tolaik varēja iemainīt pret vilnas dziju, no tās arī adīju."

Foto - no personīgā arhīva

Askētiski, bet glīti. Kāzu tēri tolaik nebija tik krāšni un bagātīgi rotāti kā tagad, toties tie bija lakaniskāki un elegantāki.

Aldona 60.gados. Aldonai Cepurītei (no kreisās) bija paveicīes, jo viņas māte bija šuvēja. Neman vērā, ka veikalos nopērkamie apģēbri tolaik nebija īpaši daudzveidīgi, tā bija liela priekšrocība.

Īsumā

Milestības svētkus gaidot

Apmeklējot ēdināšanas uzņēmumu "Nāc un ēd" Balvos, ik reizi var pamanīt citādu noformējumu, kas izveidots atbilstoši tobrīd gaidāmajiem svētkiem. Arī šobrīd kafejnīcas skatlogi un iekštelpas jau noformēti Valentīndienai un Sieviešu dienai veltītās noskaņās. Pārliecībā, ka uzņēmums algo kādu noformētāju, vēlējāmies uzzināt viņas vārdu, bet, vaduguniešiem par lielu pārsteigumu, izrādījās, ka gaumīgo noformējumu kafejnīcas darbinieces darina pašas. "Ideju noskatījāmies internetā un visas kopā brīvajā laikā uzmeistarojām kreppapīra rozītes, no kurām vēlāk izveidoju sirsniņas skatlogam un dekoru puķupodā iekštelpām. Šo noformējumu izgatavojām par godu trim svētkiem – Valentīndienai, sieviešu dienai un 8. martam," stāsta viena no noformējuma veidotājām Natālija Noskova. Lai gan gala rezultāts ir viņas roku darbs, Natālija uzsver, ka piedalījās visi – Svetlana Baikova, Katja Docenko, Inese Jeršova, Anita Kokoreviča, Marina Buklovskā, bet Viktors Baikovs palīdzēja ar koka rāmīšu izgatavošanu.

Natālija atklāj, ka ar rokdarbiem aizraujas jau sen un savā dzīvesvietā, Bērzkalnes pagasta Rubēnos, apmeklē rokdarbu pulciņu. Viņa neslēpj, ka kafejnīcas apmeklētāji nereti izsaka komplimentus par glīto telpu un skatlogu noformējumu, un tas viņu ļoti iepriecina.

Kreppapīra puķe. Lai uzmeistarotu šo dekoru, vispirms bija jāizgatavo daudzas mazas kreppapīra rozes no balta un sarkana papīra. Pēc tam tās jāpiestiprina pie apaļas pamatnes, jāizveido kāts un jāiestiprina puķe parastā, bet glīti noformētā māla podā.

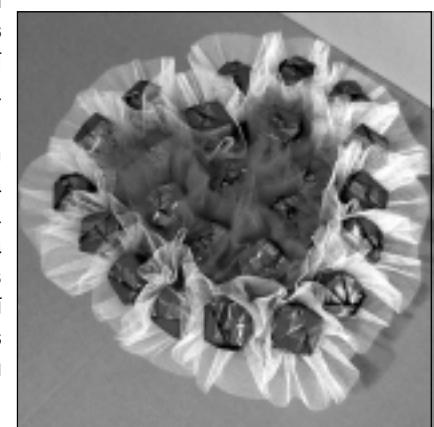
Skaista dāvana Valentīnam

Oksana Zorina, pabeigusi floristu kursus, pirms vairākiem gadiem aizrāvās ar konfekšu pušķu izgatavošanu. Arī šī gada Valentīndienai par godu tapušas vairākas lieliskas dāvanas, ko, paužot siltas jūtas, var pasniegt kādam no tuviniekiem.

Vienkārši un skaisti. Šādu sirdi no ķiršiem šokolādē koši sarkanā ietinamajā papīrā var izgatavot pāris stundu laikā, bet prieks, ko tā sagādās saņēmējam, būs neizmērojams.

Konfekšu kastes vietā. Arī šī no liķiera konfektēm un caurspīdīga auduma veidotā sirds 14.februārī iepriecinās kādu jauku cilvēku.

Apsveicam!

Melāniju Dzanušku sveic simtajā jubilejā!

Medņevas pagasta mājās ar nosaukumu "Liepa" svētdien bija īpaša diena, jo dzimtas vecākajai sievietei – MELĀNIJAI DZANUŠKAI – radu un draugu pulkā svinēja 100 gadu jubileju. Šķiet neticami, ka gavīnieces mūžs jau skaitāms 100 gados. "Dievs, dod visiem veselību un tādu optimismu kā viņai," par savu mammu saka Melānijas Dzanuškas meita Emerita Dzanuška.

Teju visu savu 100 gadus garo mūžu Melānija Dzanuška aizvadījusi Viļakas pusē, kur dzīvo arī dēls Zigfrīds ar ģimeni, bet nu jau vairākus gadus desmitus viņa mīt Medņevas pagasta Torkovas ciemā kopā ar meitu. Sirmā māmuļa vēl ir apbrīnojami moža un dzivespriecīga un, kā stāsta meita, joprojām pati spēj pārvietoties un sevi aprūpēt. Vēl pagājušajā vasarā simtgadniece centās daudz laika pavadit ārā, bet nu spēki sāk izsikt, tādēļ garās ziemas dienas un vakaros Melānijas tante pavada savā plašajā un gaišajā istabā.

No Malvīnas pārtapa par Melāniju

Melānijas Dzanuškas dzīve bijusi raiba kā dzeļa vēders – piedzīvoti daudzi skaisti brīži, bet netrūka grūtību. Simtgadniece piedzima Šķilbēnu pagasta Sviļavas ciemā piecu bērnu ģimenē un bija jaunākā no visiem.

Savu nākamo viru Zigismundu Melānija satika kādā no ciemā rīkotajām ballem. Vārds pa vārdam, simpātiskā šķilbēniete ieskatījās Medņevas staltajā puisī un drīz vien dzēra kāzas – abos galos, kā bija pieņemts. Toreiz Melānijai jau bija pāri 30 gadiem, un Zigismundam tāpat. Precības pagāja, un jaunajam pārim bija jādodas kārtot dokumentus. Te dzīve ar Melāniju izspēlēja interesantu joku, jo, kā izrādās, viņas īstais vārds jau kopš dzimšanas bija Malvīna. No Malvīnas simtgadniece pārtapa par Melāniju, kad ieraudzīja savu jauno pasi, kurā melns uz balta bija rakstīts Melānija Dzanuška. "Kad mamma ieradās pēc jaunajiem dokumentiem, sieviete, kura tos izsniedza, skaidroja, ka pases ar Malvīnas Dzanuškas vārdu nav. Bija tikai Melānija Dzanuška ar precīziem dzimšanas datiem, vietu un ciemu, kurā viņa nākusi pasaulē. Pēc tam teicu, ka nebūtu nemaz pieņēmusi tādus dokumentus, bet ko lai dara. Agrāk cilvēcinī nebija tik skoloti – ja mammai teica, ka jaunā pase jāņem, viņa arī paņēma. Tā kopš precībām ar tādu vārdu atlikušo mūžu mammīte arī nodzīvojusi," stāsta meita Emerita.

Jālūdz un jāpalaujas

Jautāta par Malvīnas kundzes ilgdzīvošanas recepti, Emerita spriež, ka tā noteikti ir prasme dzīvot mierā un saticībā, kā arī

lielā paīāvībā uz Dievu. "Esam ticīga ģimene. Cik vien sevi atceros, no bērna kājas esam lūgušies un ticējuši Dievam. Mamma mums ar brāli bieži stāstīja, kā kopā ar vecākiem kritusi ceļos un lūgusies par brāliem, kuri aizgāja karā. Un, ticiet vai nē, no frontes viņi pārnāca dzīvi un nodzīvoja garu mūžu – visi pāri 90 gadiem," stāsta gavīnieces meita. Viņa Dieva žēlastību savā dzīvē piedzīvojusi vairākkārt – arī tai traģiskajā naktī, kad atgriezās mājās pēc brāļa pavadišanas armijā. Atpakalceļā automašīna avarēja, un cieta arī Emerita, kura toreiz bija grūtniecības septītajā mēnesī. "Sasitos ļoti stipri, bet dzīva paliku. Dakteris teica, ja bērniņš pēc tāda triecienu izdzīvos, būs kosmonauts. Un meitiņa patiešām izdzīvoja. Tā laikam vajadzēja būt," asarām acīs stāsta Emerita. Viņa vēl šodien sakā lielu paldies vecākiem, kuri uzzinājuši, ka meita gaida bērnu, bet kavalieris nemaz negrasās precēties, atbalstīja, kā varēja. Tieši mamma un tētis bija tie, kuri teica: "Meitīn, sliktas domas pat nedomā - izaudzēsim bērnu. Lai tas virietis iet, kur iedams..." No tās reizes simtgadnieces meita guva mācību uz visu mūžu. "Vairāk manā dzīvē nekā nebija un vairs nebūs ar. Es uzticējos viņam kā cilvēkam, bet, redz, kā sanāca...", asarām acīs teic Emerita.

"Nepļāpā, man vēl nevar būt 100!..."

Bērnu simtgadniece audzinājusi paklausīgus Dievam, un tagad pašai prieks, ka dēls un meita kļuvuši par kārtīgiem cilvēkiem. Viņas dzimtā ir jau ceturtā paaudze: divi bērni – meita un dēls, kurš dzīvo Viļakā, trīs mazbērni un jau trīs mazmazbērni, no kuriem jaunākais nācis pasaulē pavismesen. Emerita stāsta, ka mammai savu mīlo apciemojumus vienmēr ļoti gaida. Vēl pagājušajā vasarā viņa kopā ar mazbērniem gāja ārā staigāties un sildīties siltajos saules staros. Simtgadnieci vienmēr patikušas divas lietas – pucēties un fotografēties. Par to var pārliecināties ikviens, kurš pāršķirstīs Melānijas kundzes ģimenes albumu. Teju katrā bildē viņa smaidīga, laimīga un ar puķu pušķi rokās. Arī tagad, kad sirmā māmuļa dzird, ka kāds grasās braukt ciemos, viņa Eme-

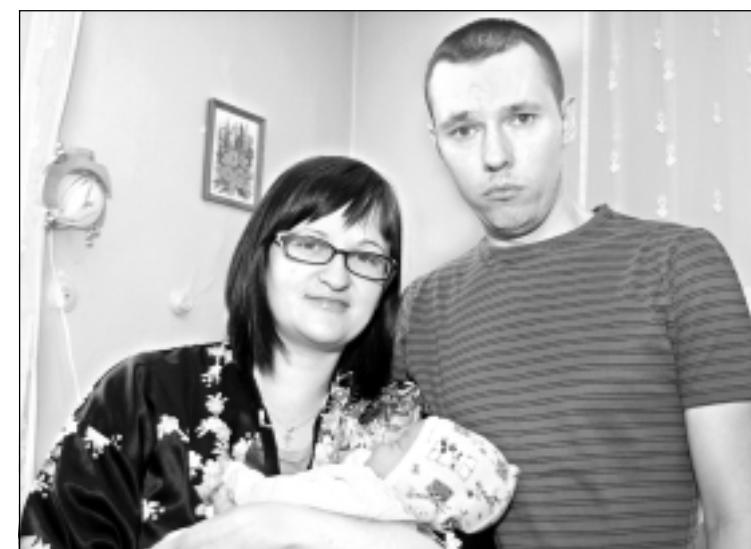
ritai liek saklāt uz gultām pašas smukākās segas, kādas vien mājās ir, un arī pati neaizmirst saposties. "Citreiz mēģinu iebilst, ka tās pašas segas vēl labas un smukas, bet nē, mamma paliek pie sava. Viņai vienmēr vajag visu to smukāko," stāsta gavīnieces meita.

No sarunām ar mammu Emerita sapratusi, ka viņai dzīvot patīk. Tuvojoties nozīmīgajai dzīves jubilejai, meita šad un tad Melānijai atgādināja, ka pavisam nedaudz atlicis līdz brīdim, kad svētku tortē varēs ierakstīt trīsciparu skaitli. Bet mammai vienmēr atbilde bija viena un tā pati: "Ej nu, nepļāpā, man vēl nevar būt 100!" Taču lai vai kā, Melānija Dzanuška savu skaisto jubileju tomēr sagaidījusi. Kā jau cīcīgiem cilvēkiem ierasts, svētki sākās ar svēto Misi, un tikai tad gavīniece pieņēma daudzos sveicējus un laba vēlētājus.

Jaundzimušie

Otro dēļu nosauc par Kristeru. 21.janvārī pulksten 11.54 piedzima puika. Svars – 2,590kg, garums 51 cm. Puisēna mammai Santai Ostašai no Rēzeknes šis ir otrs bērniņš. „Lai arī nebūjām ieciklējušies uz vienu vai otru dzimumu, zinājām, ka 2,5 gadus vecajam dēlam Martinam būs brālītis,” atklāj jaunā māmiņa. Viņa stāsta, ka jaundzimušo dēliņu sauks par Kristeru – šādu lēmumu Santa un viņas vīrs Vilmārs pieņēma puikas dzimšanas dienā. Tiesa gan,

Martins ļoti vēlējās brālīti saukt par Kristoferu – tāpat kā viņa iemīlotās multfilmas „Vinnijs Pūks” varoni. „Mēs panācām kompromisu un vārdu Kristofers pārveidojām par Kristeru,” teic Santa. Izrādās, ar savu nākšanu pasaulē mazais Kristers sagādājis patikamu pārsteigumu ne vien pašiem vecākiem, bet arī vīra Vilmāra mammai, kura 4.janvārī atzīmēja savu 60.dzimšanas dienu. Turpmāk viņi abi savas jubilejas varēs atzīmēt gada pirmajā mēnesī. Santa stāsta, ka Kristers pamanījis nākt pasaulē datumā, kad mainās horoskopa zīmes, līdz ar to viņš tagad ir Mežāzis-Ūdensvīrs. „Cerams, no katra zīmes viņš paņems to labāko,” saka nu jau divu dēlu mamma no Rēzeknes.

Par godu filmas varonim, dēļu nosauc par Itanu.

24.janvārī pulksten 5.00 piedzima puika. Svars – 3,720kg, garums 55cm. Puisēna vecākiem Sintijai Spricei un Sergejam Ternovam no Alūksnes šis ir otrs bērniņš – mazo brālīti mājās gaida vecākais brālis Adrians, kuram ir septiņi gadi. „Lielais brālis gaidīja vēl vienu brālīti un noteica, ka trešajai gan jābūt māsai, bet man pašai šoreiz mazuļa dzimums nešķita tik svarīgs,” teic Sintija. Jaunie vecāki dēlam devuši vārdu Itans. Kā stāsta Sergejs, tas par godu filmas „Neiespējamā misija” varonim Itanam: „Šoreiz Sintija savu vārda variantu nebija izdomājusi, tādēļ piekrita manai izvēlei. Mēs gribējām, lai bērna vārds ir tāds, kāda nav nevienam citam tuvākajā apkārtnē. Izskatās, ka tā arī būs. Starp citu, arī Adrians tika pie vārda, pateicoties citas filmas varonim. Tajā laikā mūsu pusē šāds vārds bija liels retums, bet pēc tam dzima viens Adrians pēc otra.” Sintija un Sergejs stāsta, ka paši ar otrā dēla vārdu ir tik apraduši, ka citu variantu pat iedomāties nevar. Vienīgi vecmammām tas sākumā sagādāja grūtības – viņas pat pierakstīja uz lapiņas, lai iemācītos, ka mazdēlu sauc par Itanu.

Vēl dzimuši:

16.janvārī pulksten 19.14 piedzima puika. Svars – 3,500kg, garums 56cm. Puisēna mamma Diāna Kokoreviča dzīvo Balvos.

17.janvārī pulksten 3.39 piedzima puika. Svars – 3,650kg, garums 58cm. Puisēna mamma Svetlana Zaharova dzīvo Alūksnes novadā.

18.janvārī pulksten 16.01 piedzima puika. Svars – 2,780kg, garums 54cm. Puisēna mamma Sintija Vēlme dzīvo Krišjānu pagastā.

Lappusi sagatavoja S.Karavočika

Foto - A.Kirsanovs

Jaunākie žurnālu numuri

Ilustrētā Pasaules Vēsture

⇒ Sjoguns apvieno Japānu. *Ietekmīgais daimjo Tokugava Iejasu izaicina likteni un tīko apvienot sadrumstalo Japānu, lai iegūtu neierobežotu varu visā valstī. Zemes īpašnieki un valstiņu valdnieku apvienojas savienībā un nostājas pret viņu.*

⇒ Tvaika lokomotīves sacensības par ātrākās godu. *Depresīvajos 20. gadsimta 30. gados kāds britu inženieris būvē modernu tvaika lokomotīvi. Britu tvaika lokomotīve "Mallard" (nosaukuma tiešs tulkojums latviešu valodā - meža pīle) triumfē 1938. gadā.*

⇒ Latvijas pilsētu senie nosaukumi. *Var tikai apbrīnot, kā dažādu nozaru pētnieki meklējuši kopsakarības un izskaidrojumus daudzo Latvijas apdzīvoto vietu nosaukumiem.*

⇒ Staļina nāves kanāls. *Ik pēc 4,5 metriem - viena nāve. Tāda bija maksa par 227 km garā Baltās-Baltijas jūras kanāla ierīkošanu. Pēc Padomju Savienības diktatora Josifa Staļina rīkojuma kanālu uzbūvēja 20 mēnešos un nosauca viņa vārdu.*

⇒ Harēma sieviešu cīņa par varu. *Aiz sultāna pils slēgtajiem vārtiem kūsāja grezna un pārtīga, bet reizē intrigu pilna un bīstama dzīve. Tā, kura kļuva par viņa favorīti un acuraugu, ieguva varu un, galvenais, spēja pasargāt savus bērnus no pārgras nāves.*

⇒ Naudu vai dzīvību! *Kad aizvērās diližansa durvis, ceļotājiem sākās brauciens, kura iznākums nekādi nebija paredzams.*

⇒ Pārdrošnieki Oslo ostā. *Kādā 1943. gada aprīļa vakarā četri norvēgi tumsas aizsegā laivās klusu ieslīd vācu karavīru stingri apsargātajā Oslo ostā. Vīriem pie vācu kuģiem jāpiestiprina mīnas ar laika degli. Risks ir liels, bet atpakaļceļa nav.*

Legendas

⇒ Pievilcīgā plēsoņa Ludmila Gurčenko. *Liktenīgā dāma, šarma, elegances, seksa simbols un arī skarba padomju sieviete ar dzelzs raksturu - aktrise Ludmila Gurčenko bija sava laikmeta lielā ekrāna ikona.*

⇒ Slikas ziņas - pērciet avīzi! *Ja 20. gadsimta pirmajā pusē kāds gribēja aprakstīt lielpilsētas kņadu, līdzās tramvaja dārdiem un auto signalizēšanai viņš noteikti pieminēja arī skrienošo avīžpuiku kļaigas.*

⇒ Eiropas valdnieks - bāds. *Viduslaikos no Pireneju pussalas līdz pat Livonijai lielākās bailes ļaudīm iedvesa tas, ka pēķēji var sākties bāds.*

⇒ Roku sargi. *Cimdi ir viens no daudzajiem aksesoāriem, ko cilvēce pazīst jau kopš seniem laikiem. Taču to stāsts ir viens no interesantākajiem garderobes vēsturē.*

⇒ Māja bez Raiņa. *Pēdējos desmit dzīves gadus Aspazija pavadija dziļi noslēgusies, noķirti un vientoju Dubultu vasarnīcā. Nevienu dienu tajā viņa nav dzīvojusi kopā ar Raini.*

⇒ Džo Kokers - in memoriam. *Viņš dziedāja ne tikai pašam rakstītās dziesmas, bet arī daudz kaverversiju, ar savu īpašo attieksmi nereti padarīdams tās populārākas par oriģināliem.*

⇒ Pasaule vienā istabā. *Brīnumu istabas - pirmie muzeju prototipi - 17. un 18. gadsimtā bija kolekcijas, kas priecēja ļaudis ar eksotiskiem un dažkārt arī briesmīgiem eksponātiem.*

⇒ Sarkanais barons un nesaprastais ģenijs. *PSRS dzīvojušais itāļu komunists Roberto Orossi di Bartini bija ne tikai aviokonstruktors, bet arī tiek uzskatīts par rakstnieka Mihaila Bulgakova slavenākā un pretrunīgākā tēla - Volanda prototipu.*

⇒ Spalvu bums. *19. un 20. gadsimtā ASV un Eiropā modes dāmu pieprasījums pēc ekstravaganti rotātām cepurēm bija tik liels, ka noveda pie veselu putnu koloniju iznīcināšanas.*

⇒ Ar drosmīgu sirdi. *Lāčplēša kara ordeņa kavalieris Sergejs Staprāns bija neparasta personība. Viņa brīvības cīņu stāsti pat likuši salīdzināt šo cilvēku ar Džeimsu Bondu.*

⇒ Atgriešanās Atlantā. *Margarētas Mičelas romāna "Vējiem līdzi" ekrанизācijai bija lemts kļūt par vienu no Holivudas zelta laikmeta stūrakmeņiem.*

Krustvārdu mīkla

**Krustvārdu mīklu risinātāji, kuri pareizi atrisinājuši mīklu, ik mēnesi pretendē uz pārsteiguma balvu.
Atbildes gaidām līdz 25.februārim.**

Sastādījis A. Levgovs

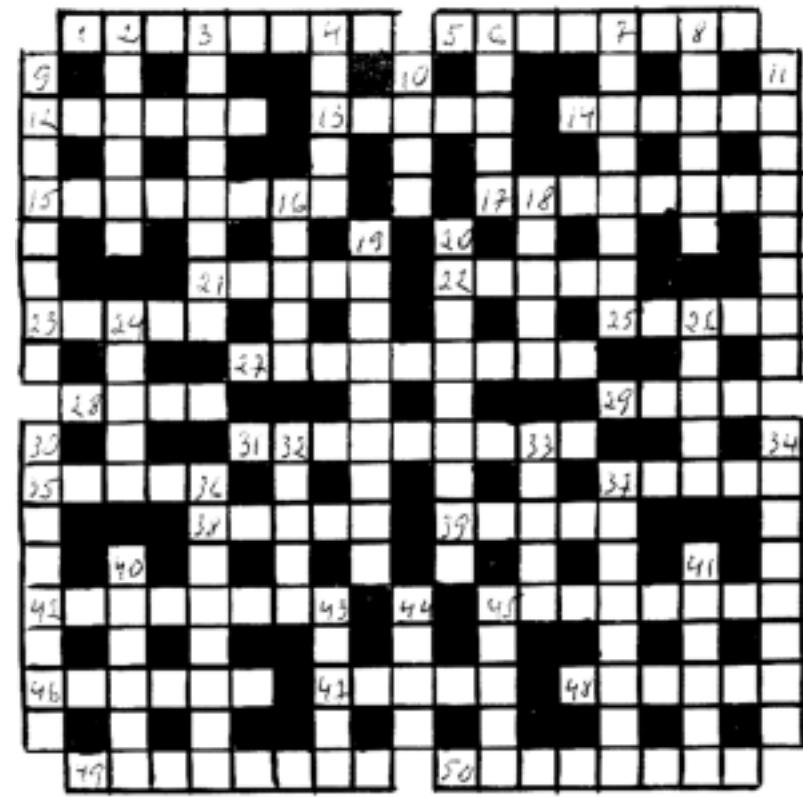
Janvāra mīklu atrisināja: M.Pretice, J.Usāns, M.Paidere, E.Kirsone, L.Kivkucāne, D.Kivkucāns, S.Vēvere, J.Pošeika, L.Baranovskis, A.Kravalis, Ž.Mergina, A.Lukumietis, D.Svarinskis, U.Pozļaks, I.Dzergača, A.Kravale, E.Leļeva (Balvi), St.Kindzule (Bērzpils), V.Ločmele, I.Svilāne (Lazdukalns), J.Dvinskis (Krišjāni), A.Mičule, B.Ķīse (Tilža), Z.Tišanova, I.Kudure (Viljaka), V.Dragune (Kuprava), A.Vicupa (Vestilža).

Par janvāra krustvārdu mīklas atrisināšanu balvu saņem STEFĀNIJA KINDZULE no Bērzpils. Pēc balvas griezties redakcijā.

Krustvārdu mīkla februārī

Horizontāli: 1. Ľoti bagāts cilvēks, kas spēj ietekmēt politiskos procesus. 5. Atbalsts (no kāda). 12. Plauka. 13. Otrās brokastis. 14. Atdarināt. 15. "Romeo un ...". 17. Silts džemperis. 21. Peļu dzimtas grauzējs. 22. Airis. 23. Izkususi iežu masa zemes dzilēs. 25. Lamāt, gānīt. 27. Apkārtmērs. 28. Čukurs. 29. Pieturzīme. 31. Cilvēks, kas izliekas, tēlo neesošo. 35. Nerrs. 37. Lirika. 38. Dejotāju pāra iznākšana uz skatuves. 39. Mātes māsa. 42. Lidot. 45. Artīlērijas šaujamlaiks. 46. Straujš ātruma palielinājums (sportā u.c.). 47. Šaha vai dambretes uzdevums. 48. Sienāziem līdzīgi kukaiņi. 49. Augšpuse. 50. Slienas.

Vertikāli: 2. Savlaicīgi. 3. Cukurā apceptu maltu riekstu masa. 4. Konditorejas izstrādājums, drupena masa. 6. Īsa uzruna pie viesību galda. 7. Mantiņa. 8. Elektroniskā datu apstrādes iekārta. 9. Virsāda – dzīvniekiem. 10. Sena masas mērvienība. 11. Apliecība par mācību iestādes beigšanu. 16. Konditorejas izstrādājums. 18. leprikšējā dienā. 19. Padoties ienaidniekam, nolikt ieročus. 20. Amatieris. 24. Divpadsmit duču.

26. Zero. 30. Pārsprāgt. 32. Trotuārs. 33. Sarīkojumu deja. 34. Abrkasnis. 36. Sutinātas. 37. Valdības atkāpšanās. 40. Žubīšu dzimtas dziedātājputni. 41. Musulmaņu kulta celtne. 43. Dziedāšana bez vārdiem. 44. Mirdz, spulgo. 45. Kamieši.

Janvāra mīklas atrisinājums

Horizontāli: 7. Medaljons. 8. Signatūra. 10. Mirses. 12. Efekts. 13. Fakts. 15. Pufs. 16. Kompots. 18. Strēle. 19. Marss. 21. Skosta. 23. Šķiesta. 24. Pagales. 29. Bikses. 31. Arats. 32. Kulaks. 33. Damasts. 35. Gāze. 37. Atdot. 38. Blanka. 39. Spiles. 40. Akvatinta. 41. Adjutants.

Vertikāli: 1. Rezidents. 2. Čakra. 3. Sniegs. 4. Vietām. 5. Strats. 6. Grotmasts. 9. Merkurs. 11. Skuteri. 14. Koks. 17. Mērķis. 19. Mitra. 20. Smags. 22. Oreols. 25. Atkāzas. 26. Filmotēka. 27. Taksons. 28. Skribents. 30. Sumo. 33. Drogas. 34. Salūts. 35. Grands. 36. Čības.

Foto konkurss

**Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu.
Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).**

19.janvāris pie Balvu ezera. Iesūtīja Juris Kašs no Balviem.

Skats nākotnē! Iesūtīja Gunta Kurgane.
Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Policijā

Noziegumi kļūst nežēlīgāki

28.janvāri Viļakas novada domē notika Valsts policijas (VP) Balvu iecirkņa sanāksme, kurā piedalījās arī VP Latgales reģiona pārvaldes priekšnieks un pārstāvji no Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes un Balvu rajona prokuratūras.

Mūspusē noziedzība nedaudz pieaugusi

Sanāksmes dalībnieki informēja par Balvu iecirkņa darba rezultātiem un pārrunāja citas policijas darba aktualitātes. Kā pastātīja Kriminālpolicijas nodaļas priekšniece GINTA ZĀBELE, aizvadītajā gadā noziedzība iecirkņa apkalpojamajā teritorijā – Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novados - nedaudz pieaugusi. Kā vienu no iespējamajiem iemesliem G.Zābele minēja daju noziedznieku, kuri savulaik aizbrauca vai slēpās ārzemēs, tagad atgriezušies Latvijā un turpina šeit izdarīt likumpārkāpumus. Tiesa, salīdzinoši šajā rādītajā statistikas ciparos nav vērojami lieli lēcieni vai kritumi. Katru gadu noziegumu skaits ir diezgan vienāds. Šogad uzsākti arī vairāki kriminālprocesi par sevišķi smagiem noziegumiem. Kā norādīja G.Zābele, atrodoties alkohola vai narkotisko vielu ietekmē, cilvēki zaudē sajēgu un noziegumi paliek agresīvāki. Piemēram, pērn bija noziegums, kas klasificēts kā smagu miesas bojājumu nodarišana, kā rezultātā iestājas nāve. Par to rakstījām arī laikrakstā "Vaduguns", kad cilvēks tika nosists, iemests pagrabā un virsū aukstasinīgi uzlikts vāks, lai līķi neatrastu. Lai atklātu šo noziegumu, tika ieguldīts nopietns operatīvais un izmeklētāju darbs. Policijai noziegumu neizdevās atklāt uzreiz, bet neatlaidīga darba rezultātā vainīgo noskaidroja un kriminālprocess nodots izskatīšanai tiesā. Tāpat ar lielu rezonansi izskanēja notikums, kad, piedraudot ar ieroci, Rugāju novadā nolaupīja sievieti, atņēma viņai automašīnu, pašu iesēdināja minētajā automašīnā, pēc tam arī bagāžniekā, un veda nezināmā virzienā. Šo noziegumu izdarīja jauns cilvēks, kuram par nodarīto bija piemēroti vairāki Krimināllikumā paredzētie panti. Sieviete necieta, bet piedzīvoja nopietrus emocionālus pārdzīvojumus. Šajā likumpārkāpumā vainīgais ir notverts un gaida tiesu. Vēl no sevišķi smagiem noziegumiem Kriminālpolicijas nodaļas priekšniece minēja izvarošanas mēģinājumu Viļakas novada Žiguru pusē. Noziegumu izdarīja vairākas reizes tiesās cilvēks, kurš ir noskaidrots un turpinās izmeklēšana. Visbeidzot divi brāļi smagi piekāva savas mātes civilvīru. Kā norādīja G.Zābele, kopumā gan miesas bojājumu nodarišanas gadījumu nav īpaši daudz. Tie ir iepriekšējo gadu robežās – nedaudz vairāk par 20 gadījumiem. Bet noziegumi paliek nežēlīgāki - tiek pielietoti naži un dažādi asi priekšmeti. Tāpat Latgalē raksturīga arī pārmērīga alkohola lietošana, kas arī veicina noziegumu izdarīšanu.

Topā sīko zādzību izmeklēšana

Kriminālpolicijas nodaļas priekšniece informēja, ka lielākā daļa noziegumu Balvu iecirkņa apkalpojamajā teritorijā ir zādzības. Daudzos gadījumos tās ir ar iekļūšanu dažādās telpās – parasti mājās, lauku viensētās un saimniecības ēkās, kuras to saimnieki retāk apmeklē. Parasti šajās vietās tiek meklēti dažādi metāla izstrādājumi. Daudzus šādus noziegumus atklāt gan neizdodas, jo saimnieki par noziegumu mēdz ziņot pēc diviem trīs mēnešiem, kad ierodas apsekot savu īpašumu un konstatē notikušo. Lielis skaits neatklāto noziegumu ir arī viltotās naudas izplatīšanas gadījumi. Tāpat aktualizējusās zādzības no mežiem, kas pēdējos gados bija pierimušas. Tās ir nelikumīgas koku cirsmas un pat sagatavotas malkas zādzības. Arī šos noziegumus ir samērā grūti atklāt, jo saimnieki reti apmeklē savus īpašumus. Arī mežsaimnieku ir tik, cik viņu ir, un noziegumi tiek konstatēti novēloti.

Kā norādīja G.Zābele, Balvu iecirkņim raksturīgi izmeklēti lietas, kuras citi reģioni varbūt nemaz neizskata. Tās ir tā dēvētās sīkās zādzības. Kā sanāksmē klātesošajiem pastātīja Kriminālpolicijas nodaļas priekšniece, neformālās sarunās dzīrdēts, ka, piemēram, lielpilsētās veikalā vadība nemaz neraksta iesniegumus un necenšas izķert sīkos zagļus. Balvu iecirknim šādās lietas ir pieredze, veiksmīga sadarbība ar veikalā apsargiem, un sīkie zagļi tiek izķerti. Kopumā sīko zādzību skaits ir liels - 2014.gadā bija 79 kriminālprocesi. Skaitam ir tendence pieaugt, jo 2013.gadā ierosināto procesu skaits bija mazāks - 64. Piemēram, laikrakstā "Vaduguns" bieži minētajam mūspusēs iedzīvotājam Sergejam Gergenrederam izteikti raksturīga vēlme zagt kafiju, un vīrietis policijai

Foto - Terēzija Babāne

Sanāksme. Valsts policijas Balvu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšniece RITA KRAVALE, informējot par Kārtības policijas nodaļas darbību, pastātīja, ka 2014.gadā iecirkņa apkalpojamā teritorijā – Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novados - darbinieki piedalījās 120 noziedzīgu nodarijumu atklāšanā, izskatīja 778 iesniegumus, uzsāka 120 kriminālprocesus, pierēma 620 lēmumus par atteikšanu uzsākt kriminālprocesu un sastādīja 957 administratīvā pārkāpuma protokolus. Pērn Balvu iecirknī reģistrēti arī 103 ceļu satiksmes negadījumi. 2013.gadā nedaudz mazāk – 101 avārija. Savukārt ceļu satiksmes negadījumos pagājušajā gadā cieta 19 cilvēki, ievainojumus guva 22, bet dzīvība uz ceļiem izdzīs 9 cilvēkiem.

licis uzsākt vairākus kriminālprocessus. Piemēram, pagājušajā gadā tie bija septiņi kriminālprocessi. Savukārt kāda cita persona veikalā gada laikā zagusi 12 reizes, cita persona - piecas reizes. Sarakstu varētu turpināt. Šie procesi kriminālvajāšanai gan parasti tiek nodoti neatliekamības kārtībā. Arī īpaši daudz darba no policijas darbiniekiem tie neprasā un policija procesus cenšas iespēju robežās ātrāk nodot prokuratūrā.

Jāpiebilst, ka Balvu iecirknī kopumā ir arī 17 aktīvas noziedznieku meklēšanas lietas, kas nozīmē, ka šīs personas vēl nav notvertas. Piecas no lietām gan ir vecākas par 2003.gadu. Savukārt pērn tika uzsāktas 10 noziedznieku meklēšanas lietas, no kurām atrastas tikai četras personas. Šeit gan jāiebilst, ka šie cilvēki atrodas ārzemēs. G.Zābele norādīja, ka Krimināllikumā ir atsevišķi panti, kā rezultātā policija pat nevar palūgt palīdzēt ārzemju koleģiem, lai meklējamās personas nogādāt Latvijā. Tādēļ jāgaida, kad mūsu valstī viņi ieradies paši un policija viņus varēs notvert. Tiesa, pagājušajā gadā bija gadījums, kad vienu meklējamo personu no Anglijas nogādāja Latvijā. Tāpat tiek meklētas arī septiņas bezvēsts pazudušas personas, no kurām divi cilvēki pazuduši agrāk par 2010.gadu, savukārt divi – 2014.gadā, no kurām viens nav atrasts.

Problēmu netrūkst

Sanāksmes dalībnieki aktualizēja arī vairākas pastāvošas problēmas, ar kurām jāsaskaras Balvu iecirkņa darbiniekiem. Piemēram, neieprieinošs ir fakts, ka pieaug vardarbības gadījumi ģimenēs un cieš mazgadīgi bērni. Šos noziegumus nav viegli izmeklēt, jo ar bērniem šādos gadījumos ir grūti runāt. Bērni tiek nosūtīti uz psiholoģiskajām ekspertīzēm, kuras tiek veiktas Rīgā un tās notiek diezgan ilgi. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc kriminālprocesi kavējas nodošanai kriminālvajāšanai, jo ir daudz lietu, kad noziegumi faktiski ir atklāti un vainīgās personas noskaidrotas, bet procesu nevar nodot kriminālvajāšanai, jo nav saņemti ekspertižu atzinumi. Piemēram, uz šo gadu nebija pabeigtu un nosūtītu kriminālvajāšanai neizdevās 23 kriminālprocessus. Iemesls – ekspertu atzinumu gaidīšana, lai gan lietā viss bija gandrīz izdarīts. Tāpat dažkārt liels darbs tiek ieguldīts kriminālprocesos, kuriem nav perspektīvas. Tas ir brižos, kad, apkopojot visus procesā iegūtos pierādījumus, izmeklētājs nonāk pie secinājuma, ka kriminālprocess jāizbeidz, jo nav nozieguma sastāva. Sevišķi ilgstoši tiek izmeklēti un darbietilpīgi ir ekonomiskie noziegumi.

Viena no aktuālākajām problēmām ir izmeklēšanas tiesneša neesamība Balvos, kā arī niecīgās cerības mūspusē izveidot pirmstiesas izmeklēšanas izolatoru, kuru skaitu valstī nav plānots palielināt. Šobrīd aizturētās un apcietinātās personas ved uz Rēzekni, un Balvu policijas darbiniekiem ar šim

personām sanāk strādāt minimāli. Tas arī ietekmē darba rezultātus, jo, kā norādīja G.Zābele, izmeklētājiem ar aizturētājiem cilvēkiem būtu jāstrādā rītā un vakarā. Visbeidzot, sākot ar šo gadu, problēmas sagādās tas, ka tiesu medicīniskās ekspertīzes turpmāk veiks Rēzeknē. Līdz šim tas notika Gulbenē, kā rezultātā bija iespēja ātrāk saņemt rezultātus un aizbraukt tiem pakaļ. Kriminālpolicijas nodaļas priekšniece pastātīja, ka ļoti laba sadarbība bija izveidojusies ar tiesu medicīnās ekspertu Pjotru Ivočkinu.

VP Latgales reģiona pārvaldes priekšnieks JURIS PASTARS, komentējot sanāksmē minētās problēmas par izmeklēšanas tiesneša neesamību Balvos un tiesu medicīnisko ekspertižu pārceļšanu citviet, skaidroja, ka tas ir neizbēgams process demogrāfijas situācijai un notiekošajam optimizācijas procesam valstī, ko nevar ietekmēt. Kā piemēru Latgales reģiona pārvaldes priekšnieks minēja prognozes, ka 2030.gadā Latvijā dzīvos tikai miljons un seši simti iedzīvotāju. Tādēļ jāorganizē atbilstoši esošajai situācijai, jo nevar uzturēt tādu pašu pārvaldi, ja iedzīvotāju skaits ir krieti mazāks. J.Pastars gan pajokoja, ka vienīgais, ko ikviens no mums individuāli var mainīt, ir situācija demogrāfijā. Ir tikai cītīgi jādarbojas.

Informē CSDD

Kā noteikt riepu vecumu?

Šis gads uz Latvijas ceļiem sācies ar vairākiem satiksmes negadījumiem. Diemžēl arī ar bēdīgām sekām. Kāds vaino ceļu uzturētājus, cits – nepareizi izvēlētu braukšanas ātrumu un nekvalitatīvas ziemas riepas. Arī vairāki drošas braukšanas nodarbību apmeklētāji ir sūdzējušies, ka riepas pirkas nesen, bet auto ar tām ir slīkti vadāms. Kā zināms, bremzēšanu ietekmē ne tikai protektora dzīlums, bet arī riepas vecums, un, apskatot riepu marķējumus, atklājas, ka nesen pirktais riepas ražotas vēl tālajā 2004.gadā! Kā tad noteikt riepu patieso vecumu? Riepas ir marķētas ar dažādiem kodiem, bet riepu ražošanas biznesā valda strikta kodu kārtība un ikviens var uzzināt, kad riepa ražota. Uz riepas sānu malas sameklējiet apzīmējumu "DOT" ("Department of Transportation"), aiz kura 10 burtu un ciparu kombinācijā norādīts riepas identifikācijas numurs. Tālāk ovālā rāmītā atrodama vajadzīga četru ciparu kombinācija, kas saīsinātā formā norāda riepas ražošanas laiku. Pirmie divi cipari parāda ražošanas nedēļu, nākamie divi – pēdējos divus ciparus no ražošanas gada.

Laimīgu un drošu ceļu!

Zini un izmanto**Nepieciešams ciršanas apliecinājums**

Ar šī gada 1.janvāri ir spēkā grozījumi Meža likumā, kas nosaka, ja zemes, kuras lietošanas kategorija nav "mežs", bet tā ir cita zemes lietošanas kategorijas zeme un ja tās platība ir 0,5 hektāru un vairāk; ja uz tās ir izveidojusies mežaudze ar koku vidējo augstumu vismaz pieci metri; ja izveidojušās mežaudzes šķērslaukums ir vienāds vai lielāks par mežaudzes minimālo šķērslaukumu (koku skaitu), tas ir Meža likuma objekts, tādēļ uz šīm platībām attiecas meža apsaimniekošanas noteikumi.

Īpašniekam zemē, kas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā nav reģistrēta kā mežs, koku ciršanai nepieciešams tuvākajā Valsts meža dienesta birojā saņemt ciršanas apliecinājumu. Priekšnoteikums ciršanas apliecinājuma saņemšanai ir veikta meža inventarizācija šajā platībā - gan atkārtota meža inventarizācija visā īpašumā, gan viena nogabala inventarizācija. Gadījumos, kad īpašnieks zina par šādu platību esamību savā īpašumā, bet jaunu meža inventarizāciju neplāno veikt, viņš ir tiesīgs ar iesniegumu vērsties Valsts meža dienestā un lūgt veikt sava īpašuma meža inventarizācijas datu izmaiņas. Šo pakalpojumu dienests sniedz par maksu atbilstoši Ministru kabineta apstiprinātajam cenrādim.

Ja koku vidējais augstums nepārsniedz 10 metrus, nav jāveic neviens no iepriekšminētajām darbībām, bet, lai mežaudzi atzītu par ieaudzētu, meža īpašniekam saskaņā ar noteikumiem par ieaudzētām mežaudzēm jāiesniedz Valsts meža dienestā ieaudzēšanas pārskats, kuram pievieno zemes robežu plāna vai situācijas plāna kopiju ar atzīmētu ieaudzēto platību vai ieaudzētās platības skici.

Var reģistrēt par plantāciju mežu

Jauno mežu var reģistrēt arī par plantāciju mežu, ja tiek ievērota Ministru kabineta noteikumos noteiktā plantāciju meža ieaudzēšanas un reģistrēšanas kārtība. Plantāciju meža reģistrēšana meža īpašniekam dod vairākas priekšrocības meža apsaimniekošanā: minimāli nepieciešamais koku skaits uz hektāru atzīšanai par ieaudzētu ir mazāks nekā pārējās mežaudzēs, jaunaudžu kopšana nav noteikta kā obligāts kritērijs, uz plantāciju mežiem neattiecas koku ciršanas un meža atjaunošanas tiesiskā kārtība. Meža īpašnieks plantāciju mežu var cirst pēc saviem ieskaņiem, pirms koku ciršanas uzsākšanas pazīnojot Valsts meža dienestam. Gadījumos, kad plantāciju meža vietā grib atjaunot lauksaimniecības zemi, atmežošanas kārtība ir atvieglota - atmežošanas kompensācija par platību pārveidošanu atpakaļ lauksaimniecības zemē nav jāmaksā.

Ja meža īpašnieks ignorēs Meža likuma normas un veiks koku ciršanu bez apliecinājuma saņemšanas zemēs, kurās ir izveidojusies mežaudze, kas atbilst Meža likumā noteiktajiem kritērijiem, tad dienestam būs tiesības fiksēt pārkāpumu un lemt par tiesiskās atbildības piemērošanu.

Veiksmes prognoze

4.februāris. Sarežģītā trešdiena, arī 'čika' diena, kad daudzas dailā dzīmuma pārstāves uz darbu nāks neizgulējušās un miegāinas. Vainīgais, visticamāk, nebūs mīlotais vīrietis, bet gan pilnmēness. Tāpat kā sievietes, arī daba un notikumi šodien var būt neprognozējami: iespējamas vētras, ilgstošs lietus, puteņi vai pat avārijas.

5.februāris. Ceļotāju ceturtdiena, kad var doties gan komandējumā, gan tuvos un tālos ceļos. Tikai auto bagāzniekā ielieciet rezerves riepu, lāpstu, spaini un trosi, tāpat esiet acīgi un stingri ievērojet satiksmes noteikumus. Savukārt mājsaimnieces šodien kastītē uz palodzes var iestādīt sīpoliņus, dilles un selerijas.

6.februāris. Laba piektdiena labiem cilvēkiem, kad var sākt ko jaunu un vērtīgu. Ja sirdī ir šaubas par kādu lietu vai problēmas risināšanu, var aiziet ciemos pie tuviniekiem kapsētā. Var gadīties, ka, aprunājoties ar viņiem domās un lūdzot padomu, Jums uzņāks apskaidrību, ko un kā darīt, lai izkultos no sarežģītās situācijas.

7.februāris. Laiskā sestdiena, kad var ilgāk pagulēt, pafilozofēt un pasapņot. Kad jāņem piemērs no kaķiem, kas bauga dzīvi murrājot un nekur nesteidzoties. Arī tu *pelu* keršanu atstāj uz citu dienu. Šodien labāk kontaktēties ar tuviniekiem un čubināties pa māju. 'Čika' laika ķibeles var rasties no plkst. 00.00 līdz 20.43.

Pareģe Ilga

* Veiksmes un laika ziņu prognozi lasiet arī www.vaduguns.lv, tālr. 29365609

Rugāju novadā

* Sākums 7.lpp.

Rugāju novada pašvaldības 2015. gada budžets

Vispārējie valdības dienesti. Šie izdevumi paredzēti 244 435 eiro, kur ietverti izdevumi administrācijai un Lazdukalna pagasta pārvaldei, biedru naudu maksām Latvijas Pašvaldību savienībai, Balvu rajona partnerībai, Eiroregionam "Pleskava, Livonija", Latgales reģiona attīstības aģentūrai, aizdevumu procentu nomaksai, kā arī izdevumiem neparedzētiem gadījumiem.

Ekonomiskā darbība. Šiem izdevumiem atvēlēti 54 081 eiro. Pagaidu algotajos sabiedriskajos darbos plānots nodarbināt 13 bezdarbniekus mēnesi, un izdevumiem plānotie līdzekļi – 21 428 eiro.

Pašvaldības funkciju veikšanai būvniecības jomā, būvvaldei plānotie izdevumi – 7 924 eiro, Lauku un uzņēmējdarbības atbalsta centram – 13 298 eiro, lauksaimniecības nozaru atbalsta pasākumiem – 1 300 eiro. Pārējie ar ekonomisko darbību saistītie pasākumi (informatīvā pašvaldības izdevuma "Kurmenīte" izdošana un izplatīšana, Latgales TV pakalpojumi) – 7 989 eiro. Jau otro gadu plānoti izdevumi nodarbinātās pasākumiem vasaras brīvlaikā, piedāvājot darbu divas nedēļas 20 novada skolēniem teritorijas labiekārtošanas darbos, plānotie izdevumi atlīdzībai - 2 142 eiro.

Teritoriju un mājokļu apsaimniekošana. Komunālās saimniecības uzturēšanas izdevumi ir 184 767 eiro. Plānots atjaunot jumtu pašvaldības dzīvojamajai mājai Skujetniekos (Liepu ielā 6). Ūdensapgādes pakalpojumu nodrošināšanai paredzēti 12 000 eiro. Plānošanas nodaļas izdevumi plānoti 31 488 eiro, ievērojamu daļu līdzekļu atvēlot īpašumu sakārtošanai un ierakstīšanai zemesgrāmatā.

Veselība. Izdevumi veselības aprūpei plānoti 19 328 eiro apmērā. Pašvaldība nodrošinās Lazdukalna feldšeru - veselības punkta izdevumu segšanu – 6 396 eiro. Skujetnieku feldšeru - veselības punkta izdevumi plānoti 8 663 eiro, zobārstniecības kabineta darbības nodrošināšanai paredzēti 4 269

eiro, kuriem finansējumu piešķir Veselības norēķinu centrs.

Kultūra. Finansējums novada kultūras iestādēm un pasākumiem plānots 98 755 eiro. Rugāju tautas namam un novada pasākumu organizēšanai finansējums būs 57 237 eiro, Lazdukalna saietu namam – 41 518 eiro. Paredzēti saietu nama infrastruktūras uzlabojumi, pašdarbības kolektīvu pilnvērtīgas darbības nodrošināšanai plānots iegādāties mūzikas instrumentu, atjaunot tērpus.

Izglītība. Vislielākais pamatbudžeta izdevumu ipatsvars ir izglītībai - 873 249 eiro. Eglaines pamatskolai – 248 182 eiro, Rugāju novada vidusskolai - 438 081 eiro. Rugāju Sporta centram izdevumi plānoti 69 844 eiro apmērā. Eglaines pamatskolai un Rugāju novada vidusskolai paredzēti pašvaldības līdzekļi telpu remontam. Tāpat pašvaldība nodrošinās finansējumu mācību līdzekļu un aprīkojuma iegādei.

Sociālā aizsardzība. Šie izdevumi būs 245 881 eiro, no kuriem ievērojama daļa ir sociālie pabalsti – 77 000 eiro. Pašvaldība iedzīvotājiem nodrošinās ne tikai obligātos pabalstus – garantētā minimālā ienākuma pabalstus un dzīvokļa pabalstus, bet arī brīvpusdienas skolēniem, pabalstus veselības uzlabošanai, pabalstus represētajām personām un vēl citus. Saņemot valsts finansējumu, Sociālais dienests organizē asistenta pakalpojumu nodrošināšanu invalidiem.

Pašvaldības saistības. Rugāju novada pašvaldība uzņemusies saistības, nemot aizņēmumus Valsts kasē, pašvaldības funkciju veikšanai.

Kopā pašvaldības saistības (neatmaksāta aizdevumu pamatsumma) uz 2015.gada 1.janvāri ir 1 988 177 eiro. 2015.gadā plānots veikt pamatsummu atmaksu 106 689 eiro un aizdevumu procentu atmaksu 28 416 eiro.

Attiecīgi turpmākajos gados saistības ir: 2016.gadā 134 625 eiro, 2017.gadā – 134 625 eiro, 2018.gadā – 134 635 eiro.

Informē Valsts probācijas dienests**Turpmāk pienākumus noteiks valsts probācijas dienesta amatpersonas**

Aizritējuši desmit gadi, kopš dibināta Valsts probācijas dienesta (VPD) Balvu teritorīlā struktūrvienība. Tās vadītājs JURIS RAGOVSKIS sniedz ieskatu par paveikto 2014.gadā.

2014.gadā sagatavoti 33 izvērtēšanas ziņojumi, no tiem cetri - par nepilngadīgām personām. Sastādot izvērtēšanas ziņojumu, probācijas dienests, analizējot iegūto informāciju, iesaka tiesai pienākumus, kurus būtu lietderīgi piemērot, ja likumpārkāpējs izciestu sodu sabiedrībā, piemēram: apmeklēt psihologa, sociālā darbinieka vai sociālā pedagoga konsultācijas; nelietot alkoholu, narkotiskas, toksiskas vai psiho-

tropās vielas; piedalīties probācijas programmās saskārā ar dienesta norādījumiem, bet ar šī gada 1.februāri pienākumus klientiem noteikti Valsts probācijas dienesta amatpersonas.

2014.gadā uzsākti 56 izliguma procesi, tai skaitā 9 procesi uzsākti, pamatojoties uz nepilngadīgo personu vai viņu likumisko pārstāvju iesniegumiem.

Audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis – sabiedriskais darbs, atbrīvojot jauniešus no kriminālsoda, 2014.gadā piemērots divām personām – vienam 15-gadīgam jaunietim un vienai 17-gadīgai jaunietei, kuri ar savu darbu atlīdzināja sabiedrībai nodarīto kaitējumu.

2014.gadā saņemti 96 tiesas spriedumi un 26 prokurora priešraksti par sodu, ar kuriem piemērots kriminālsods - piespiedu darbs, no tiem arī divām nepilngadīgām personām. Šis soda veids piemērots 111 vīriešiem un 11 sievietēm. 2014.gadā tiesai nosūtiti 11 iesniegumi par piespiedu darbu aizstāšanu ar īslaicīgu brīvības atņemšanu par jaunprātīgu izvairīšanos no spriedumā noteiktā soda izciešanas. Veicot piespiedu darbus, notiesātie tiek nodarbināti atbilstoši viņu prasmēm un iemāņam, piemēram, Balvu pagastā veikta pagastmājas pamatu pārmūrēšana, Baltinavas katoļu baznīcā nomainīti logiem stikli, ieklāts bruģis pie Baltinavas vidusskolas.

2014.gadā uzraudzība ištenota 10 nosacīti pirmstermiņa atbrīvotām, 13 nosacīti no kriminālatbildības atbrīvotām un 83 nosacīti notiesātām personām. Salīdzinot ar 2013.gadu, uzraugāmo personu skaits palielinājies par 7 personām. Par jauniem noziedzīgiem nodarijumiem, kas izdarīti nosacītas notiesāšanas laikā, notiesātas trīs personas. Probācijas programmā iesaistīti 13 klienti, no kuriem 10 tās pabeidza.

Vaduguns - 65

Laikraksta "Vaduguns" redakcija aicina lasītājus dalīties

atmiņas vēstulu konkursā

ES un Vaduguns manā dzīvē

Tāpat konkursā aicinām piedalīties dzīvniekus un radošus cilvēkus, kuri četrīnnes vai citā formā atspoguļotu laikraksta tāpšanas gaitu, tā ietekmi cilvēku dzīvē, iespējamos plusus un mīnusus.

Interesantākas vēstules publicēsim "Vaduguns" speciālizlaidumā marta sākumā, neizpaliks arī pārsteiguma balvas.

Vestules gaidīsim līdz 15.februārim (pa postu: Teātra iela 8, Balvos; elektroniski: edgarsgabranovs@inbox.lv vai vaduguns@apollo.lv)

Apsveikumi

Atļauj šodien saviem gadiem ziedēt
Kā ziedlapīnām, kurās saulē plaukst,
Atļauj šodien saviem gadiem skanēt
Kā melodijai, kura sirdi šalc.
Ļauj kādam sapnīm šodien zvaigznēs mirdzēt,
Lai dienu skrejā tie pie tevis trau!

(A.Āre)

Vismilākie sveicieni Inesei Bogdanovai skaistajā dzives jubilejā! Lai visi nākamie gadi ir veselības, veiksmes un mīlestības pilni.

Milje ratiņi

Sveicam Evelīnu dzimšanas dienā!
Novēlam stipru veselību.
Antonīna, Stefānija, Angelina

Reklāma

Šī gada 3.februārī Balvos, Bērzbils ielā 52, durvis ver **autokopšanas salons**.

Klientiem piedāvāsim šādus pakalpojumus:

- Automazgāšana
- Automazgāšana (pašapkalpošanās)
- Auto ķīmiskā tīrišana

Uz jūsu interesējošiem jautājumiem atbildēsim pa tālruni 29122148.
Laipni gaidīti!

Pateicība

Lai dvēselei miers un gaisma, kas nāk no Dieva!
Sirsniģi pateicamies Balvu draudzes priesteriem Mārtiņam

Klušam un Jānim Bārtulim, Balvu katoļu draudzes dziedātājiem, Kubulu psalmu dziedātājām, pūtējiem, "Ritums" puišiem, saimniecēm, Anastasijai un Lilitai, radiem, draugiem, darbabiedriem, kaimiņiem, īpaši Bukovsku ģimenei. Paldies visiem, visiem, kuri izteica līdzjūtibū un mierinājuma vārdus.

Paldies par skaisto ziedu segu mūsu milājam vīram, tētim, vectētiņam
Pēterim Sprudzānam.

DZIĻĀ PATEICĪBĀ - SIEVA, MEITAS UN DĒLA ĢIMENES

Dažādi

95.kods
noklausīšanās
kurss tikai
5 dienas!
Reģistrācija
5.februāri plkst. 9.00.
SIA "Delta 9V", Ezera 3a.
Tālr. 29208179.

Maina malku pret veciem
motocikliem. Tālr. 26425960.

Aprūpētāja meklē darbu.
Tālr. 26556679.

Izirē vai pārdod 1-istabas dzīvokli.
Tālr. 25987255.

Trūcīga ģimene ar 2 maziem
bērniem lūdz palīdzību gotīnas
iegādei (ar izpirķšanas tiesībām).
Tālr. 26253354.

Dāvina 4 mēnešus vecas suņu
meitenes. Vecāki labi gani.
Tālr. 26391505.

Nakts Diena

T 4.02	Apmācies	-6	Apmācies	-2
C 5.02	Apmācies	-11	Apmācies	-7
Pk 6.02	Apmācies	-11	Apmācies	-5
S 7.02	Apmācies	-2	Mazmākojains	0

Piedāvā darbu

Frizētava "Līva" piedāvā darbavietu
MANIKĪRA MEISTAREI un
FRIZIEREI.
Tālr. 29118474.

IU "AJ 88" piedāvā darbu
ZĀGERIEM.
Tālr. 26699291.

Pateicības
vārdi

Ikvienam ir iespēja īsi un
konkrēti pateikt paldies kādam
labvēlim, sponsoram,
atbalstītājam, palīgam. Dārgi
tas nemaksās - tikai 3 eiro par
25 vārdiem.
Jo šie ir "Pateicības vārdi".

Paldies par atbalstu kora "Pilādzis" 10 gadu jubilejas koncerta organizēšanā Balvu novada domei, KAC darbiniekiem, vadītāji Anitai S., koncerta vadītāji Ilgai O., dekoratorei Lienei Š., Mārim L., Ivaram S.

Koris "Pilādzis" pateicas jubilejas koncerta dalībniekiem: deju kopām "Luste", "Atvasara", vadītājām Intai S., Lūcijai J., atbalstītājiem Jānim Trupovniekam, Normundam Dimitrijevam, SIA "Senda Dz" kolektīvam, vadītājai Dzinrai S.

Pateicības
vārdi

Līdzjūtības

Cilvēks kā mirdzoša zvaigzne
Debesi plāšumā mīt.
Ne zināt mums stundu, ne brīdi,
Kad dziesmoša lejup tā krit.

Klusa un patiesa līdzjūtība
Valentinai Žeigurei, MĀSU mūžībā
pavadot.

Valentina, Anastasija, Ingrīda,
Artūrs, Arnolds

*Domājet par mani, lai ir silti
Arī tad, kad sniegputēji snieg.
Neraudiet, ak, mani palicēji -
Milētie nemūžam neaiziet.*

... Šie mīrīki atnāk negaidīti un
skarbi... Izsakām patiesu līdzjūtību
Ivetai Karasevai, milo
KRUSTĒVU zemes klēpi guldot.

Balvu PII "Sienāzītis" kolektīvs

Tavas rokas caur mūžību jūtu,
Tavas rūpes joprojām man klāt,
Viss šai pasaulē niecigs un zūdošs,
Tava mīla vien nepazūd, māt.

(K.Apšķuma)

Izsakām visdzīļāko līdzjūtību
Larisas Bernes ģimenei, MĀMINU
mūžībā pavadot.
Balvu pamatskolas saime

Pierīst soļi, kļusē domas,
Neskan mīlās mātes balss.
Tikai klusa sāpe sīrī
Ilg vēl pēc tevis sauks.
Kad rūgti smaržo egiu zari un sīrī ir
skumjas, lai mūsu klusa un patiesa
līdzjūtība **Larisai ar ģimeni**, māmuli
NATĀLIJU DUBOVU mūžībā
pavadot.

Balvu NMP kolektīvs

Birst asaras kā baltas pērles,
Raud sveces baltas, mār,
Par tāvu dāsno mūžu,
Par tāvu balto sīrī,
Par palīcēju sāpēm baltā svece raud.
Kad apstājusies pukstē mīlās
māmujas sīrīs, sērojām kopā ar
meitām **Larisu un Lolitu**, viņu
ģimēnēm, pavadot **NATĀLIJU**
DUBOVU mūžības celā.
Jeromānu un Zahārānu ģimenes

Ar dziļu nopūtu jums šodien esam
līdzās,
Viss, kas reiz dzīvē sācies, skumji
beidzies,
Mēs zemei lūdzam klusi - vieglai būt
Un kapu zālei zaļot, ziediem valgmi
gūt.
Mūsu patiesa līdzjūtība **Margaritai,**
Mārim ar ģimeni un visiem
piederīgajiem, no tuva cilvēka
ARKĀDIJA ANČA uz mūžu
atvadoties.
Upmalas skolas kolēgi

Lūgsim svecēm rādit gaismu,
Skuju tāku izrotāt.
Dosim līdzi smilšu sauju,
Ziedus mūža gajumam.
Izsakām patiesu līdzjūtību
Margaritai ar dēlu, ARKĀDIJU
ANČU guldot zemes klēpi.
Sarmite, Veronika, Gunita,
Ināra, Biruta

Balts enģēlītis atnāca sapni
Un aiznesa tevi sev līdz,
Tur baltajā, baltajā naktī,
Kur nesāp, kur nesalst, kur silti.
Izsakām līdzjūtību **Margaritai** un
Mārim ar ģimeni, ARKĀDIJU
ANČU mūžībā pavadot.
Prolu ģimene

Nogurusi un apklaususi sīrīs,
Izskan tava pēdējā dziesma,
Lēnām sarūk un izdeg svece,
Un nodziest liesma.

Atvadu brīdi mūsu līdzjūtība **Ainai**
un Arkādijam Kralaviem, brāli,
sievabrāli **ARKĀDIJU ANČU**
pavadot mūžībā.
Daščenko, Pušpura ģimenes

Raud ziemas vējš, un debesis raud,
Rūgtas lāses pelēki mākonī slaka.
Ir tikai sāpes. Un vārdu nav
Te, kur mūžībā aizvajas taka.
Izsakām patiesu līdzjūtību
tuviniekim, ARKĀDIJU ANČU
guldot smilšu kalniņā.
Inta, Biruta, Anna, Stanislavs

Ak, saule, pasniedz staru,
Pie kura pieķerties mazliet,
Kad brāla sīrīs pa miglas taku
Uz kluso bezgalību iet.
Izsakām patiesu līdzjūtību **Ainai**
Kravalei, brāli, **ARKĀDIJU** mūžībā
pavadot.
Ināra, Taņa, Olga, Skaidrīte, Irēna

Paņem līdzi saules glāstu,
Ko tev draugu rokas liek,
Lai tev, smilšu klēpi dusot,
Mazu brīdi siltāk tiek.
Izsakām patiesu līdzjūtību **Ainai**,
Albertam un pārējiem
tuviniekim, ARKĀDIJU ANČU
mūžībā pavadot.
Pētera Pošīva ģimene

Reiz pienāk diena - nelūgta un
skarba,
Kad sīrī dzīļi smeldz un sāp...
Skumju brīdi mūsu klusa un patiesa
līdzjūtību **Albertam, Ainai un**
pārējiem tuviniekim, mūžības
celā pavadot **ARKĀDIJU ANČU**.
Rītvars, Inīta, Valdis

Mūža vējš šalc apkārt un pāri.
Kas lai zina to brīdi,
Kad atskanēs likteņa balss.
(J.Sirmārdis)

Izsakām līdzjūtību **Mārim,**
Margaritai un pārējiem
tuviniekim, ARKĀDIJU ANČU
kapu kalniņā pavadot.
Blūmu ģimene

Es tagad aizeju, bet ne jau tālu,
Es aizeju tepat - ar citu sauli,
Ar citu zemi parunāt...
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība

Astrīdai un tuviniekim,
VECMĀMINU mūžības celā
pavadot.
Lāsma, Inese un Rudīte ar ģimenei

Patiens līdzjūtības vārdi sāpju brīdi
atbastam **Gunāram Dundeniekam,**
SIEVASMĀTI kapu kalniņā guldot.
Brālis Andris, brālēns Valdis ar
ģimēnēm

Mūža vakars krēslas spārniem
Tumsu auž un zvaigznes dedz.
Un pār gadiem aizgājušiem
Lielais miers nu sagšu sedz.
Sāpju brīdi mūsu klusa un patiesa
līdzjūtība **Maijai Strapcānei**,
pavadot **MĀTI** mūžības celā.
Inta Dortāne un Mednevas PII
"Pasaciņa" kolektīvs

Dieviņi, iededz vakarzaivgnī -
Zemes bērns uz mājām iet...
Klusa un patiesa līdzjūtība sāpju brīdi
Maijai Strapcānei ar ģimeni, MĀTI
pēdējā gaitā pavadot.
Elvīra, Aina, Laimons, Anita

Caur sniegotu ritu
Tu aizgāji klusi,
Baltās un nebaltās dienas
Mūža kamolā satinusi.
Izsakām patiesu līdzjūtību **Modrītei**
Markovai, VECMĀMINU mūžības
celā pavadot.
Balvu novada pašvaldības Sociālais
dienests

Vēl ilgi raudās sila priedes
Un vēji tajos nebeigs šalkt.
Vēl ilgi, ilgi klusi sāpēs
Pēc tevis mūsu sīrīs skums.
Klusa un patiesa līdzjūtību **Ilgonim,**
Birutai, mazbērniem, māti,
vecmāmiņu **PALMĪRU TREIMANI**
mūžības celā pavadot.
Dolgini Rigā

Milestības dzījām noadīts
Māmulītes garais mūža gājums.
Mazbērni un bērni - pavedieni,
Kuros paliek dzīves turpinājums.
Izsakām patiesu līdzjūtību **Ilgonim,**
Birutai, mazbērniem un pārējiem
tuviniekim, māmiņu, vecmāmiņu
PALMĪRU TREIMANI mūžības
pavadot.
Anita, Benīta, Nelliņa, Ināra, Ludmila,
Valīja, Ērika, Inta

Pāri sīrmām kapu priedēm
Pāršalc tavas dzīves stāsts.
Pāri darbam, sāpēm, ilgām
Baltu, vieglu smilšu klāsts.
Kad **PALMĪRAS TREIMANES** mūžs
kā krāsains dzipars izadīts un viņa
jāpavada mūžības celā, izsakām
vispatiesāko līdzjūtību **dēlam**
Ilgonim, vedeklai Birutai,
mazbērniem un mazmazbērniem,
visiem radīem, draugiem un
bijušajiem darbabiedriem.
Daugavpils ielas 41.mājas kaimiņi:
Misiņi, Stablenieki, Hmeļovi,
Dortāne, Strupka, Božika, Arhipovi

Turp, kur tu aizgāji, apstājas laiks,
Norima rūpes, sāpes un bēdas.
Nu tavi darbi, asaras, prieks
Snigs mūsu atmiņas balti kā sniegs.
(K.Apšķuma)

Skumju brīdi esam kopā ar **Gunti**

Liepiņu un ģimeni, no MĀMIŅAS,
VECMĀMINAS atvadoties.
"Tulpju" mājas kaimiņi

Kas smagāks vēl var būt.
Pa dzīves taku ejot,
Kā atdot zemei to,
Kas sīrīj tuvs un dārgs.

Klusa un patiesa līdzjūtība **Veronikai**

ar ģimeni, viru LEONARDU

BIRKOVU mūžībā pavadot.

Sarmīte, Gunīta, Ināra, Margarita,

Biruta

Nu mūžs ir noslēdzies,
Stāv ozols pagalmā un skatās,
Kā aiziet tēvs caur vārtiem
Savās mūža takās.
Izsakām visdzīļāko līdzjūtību
Aināram Birkovam un
tuviniekim, tēvu **LEONARDU**
BIRKOVU guldot dzimtās zemes
smiltājā.
SIA "Lazdas", Krivišu ģimenei

Sedz, Dieviņi, zvaigžņu sagšu,
Klāj mākoņu paladziņu.
Apklusuši tēva soļi,
Dzives ceļu staigājot.

Kad pa sniegbalto skuju taku
mūžībā aiziet mīlais tētis,
sievastēvs, vectētiņš, vīrs
LEONARDS BIRKOVIS,
vispatiesākie līdzjūtības vārdi **dēla**
Aināra ģimenei un tuviniekim.
Stepana Spridzāna ģimene

Tā aiziet mūsu mīlie,
Aiziet no ikdienas rūpēm
Mierā un klusumā prom -
Paliek vien dvēseles gaisma.
(Ā.Elkste)

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Veronikai, Lilitas un Aināra
ģimēmēm, vīru, tēvu, vectēvu
LEONARDU BIRKOVU mūžības
celā pavadot.
Politeru ģimene

Dzīļās sērās paziņojam, ka
mūžībā aizgājis mūsu mīlais tētis,
neazmirstamais skolotājs,
sparta veterāns, Triju Zvaigžņu
ordeņa un Lāčplēša ordeņa
goda zīmu kavalieris

JURIS VASKINOVICS
06.05.1927. - 31.01.2015.

Atvadīšanās 7.februāri
plkst. 12.00 Bērzpils
vidusskolas sporta hallē.
Zemes klēpi guldīsim Gaigalavas
kapos.
BĒRNI: ANITA, INESE,
VALDIS, IVETA

Līdzjūtības

Uz tavām mājām atnākusi bēda
Un tāvu sīrī aukstām plaukstām
skar.

Nu pašā vidū smagumam tu būsi,
Kur daudzo sāpju kraujas jāpārvār.
Lai mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Aināram Birkovam ar ģimeni un
pārējiem tuviniekim, no mīlā tēva,
vectēva **LEONARDA** atvadoties.
Normunds, Iveta, Nina, Inna

Viss nepazūd, kad, tēti, kapu kalnā
Pār tevi vēsa smilšu sauja krit.
Vēl paliek sīltums, ko tu dzīvē devi,
Un kaut kur dzīļi sīrī sāpes mīt.
Lai mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
palīdz pārvarēt atvadu smagumu
Aināram un Ivetai Birkoviem,
pavadot **TĒTI, VĪRĀTEVU** smilšu
kalniņā.
Marita, Arvīds, Kaspars, Armands

Sedz, Dieviņi, zvaigžņu sagšu,
Klāj mākoņu paladziņu.
Apklusuši tēva soļi,
Dzives ceļu staigājot.
Izsakām visdzīļāko līdzjūtību
Aināram Birkovam, TĒVU mūžībā
pavadot.
Pēteris, Raivis, Andrejs un
Normunds

Tuvs cilvēks neaiziet-
Viņš tikai pārstāj līdzās būt.
Viņš paliek dzīļi, dzīļi sīrī
Par avotu, kur mūžam spēku smelt.
(S.Kaldupe)

Patiesa līdzjūtību **Veronikai,**
Aināram, Lilitai un Aleksandram

ar ģimēmēm

Leonardu Birkovu

mūžības celā pavadot.

Pugaču, Kirsonu ģimenes

Tuvs cilvēks neaiziet-
Viņš tikai pārstāj līdzās būt.
Viņš paliek dzīļi, dzīļi sīrī
Par avotu, kur mūžam spēku smelt.

(S.Kaldupe)

Izsakām klusu un patiesu līdzjūtību
Arnitai, Arvīm un tuviniekim.

VECTĒTIŅU kapu kalniņā pavadot.

Uvis, Madara, Egita, Uģis

Sniega pārslas nokrit kļusi,
Māmulīte aizmigusi.
Baltā smilšu palaga,
Savu dzīvi satinusi.

Izsakām patiesu līdzjūtību **Tamārai**

Mitjušinai, MĀMULĪTI mūžības celā
pavadot.

LBB Balvu nodaļas biškopji

Indekss
3004
IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUG